

Dr. Marczell Mihály:

SZILVESZTER ESTJE és ÚJÉV NAPJA (I-III. rész)

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

13-15. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Bevezetés	3
Előszó.....	4
1. beszéd: Isten aranytörvényének értéklapjai	4
2. beszéd: A térdenálló ember	5
3. beszéd: Isten háza	7
4. beszéd: Az Úr jelenlétében	8
5. beszéd: Ellipszis, vagy parabola?.....	8
6. beszéd: Súlytalan göröngyök.....	8
7. beszéd: A visszanező vándor	9
8. beszéd: Temetteink beszéde	9
9. beszéd: Az élet zarándokai	10
10. beszéd: Szilveszter esténk	11
11. beszéd: Kikre hallgatunk?	12
12. beszéd: A Szilveszter esti harangszó oktatása	13
13. beszéd: Te Deum laudamus!	13
14. beszéd: Holt számok, élő lelkek	14
15. beszéd: Keresztfák a rónaságon.....	14
16. beszéd: Amit az ember nem lát és bír.....	15
17. beszéd: Mi az ember kincsállománya?	16
18. beszéd: A falinaptár utolsó lapja	16
19. beszéd: Összeomló, vagy örökké bontakozó?	17
20. beszéd: Mit nyerhetünk Megváltónktól?	17
21. beszéd: Isten keze a múlt történetében.....	17
22. beszéd: Az örökké irányító Atya.....	19
23. beszéd: Szilveszter estéjén.....	21
24. beszéd: Szilveszter napján	22
25. beszéd: Az örök élet könyvének aranybetűi	22
További tételek a beszéd alapgondolatához:	23

Bevezetés

Miről szóljunk? – Ezt a két alkalmat egybefoglaljuk, mert **tárgyilag** nagyon szorosan egybefüggnek. Mit akar jelezni e két alkalmon az Egyház? Ezt a kérdést kell felvetnie magában a szónoknak és ehhez kell idomítania beszédeit. – A **Szilveszter** esténél az Egyház **hálaadó** istentiszteletet ír elő és arra kötelezi a lelkipásztort, hogy a hívek között lefolyt vallási és népmozgalmi statisztikát közöljön a szószékről. Az **Újév** ünnepén pedig azt akarja ünnepelni, hogy a betlehemi Kisded Jézus nevet vesz fel, és így a polgári év kezdetének első napjára a Jézus nevét szögezi oda. Ennek jelentőségét pedig azzal is hangsúlyozta, hogy Jézus szent nevének ünnepét január 2-ára helyezte át. – Ha mármost az év utolsó napjának Egyház jelezte gondolatát tudjuk, akkor természetes, hogy ehhez kell fűződnie a beszédnek. – Mivel azonban a hálaadás gondolatát igen gyakran csak imádkozó formában rajzoljuk magunk elé, ezért nagyon fenyegető a veszély, hogy állandóan csak ez a gondolat kerül tárgyalásra. Nem is azt akarnám, hogy teljesen szakítsunk ezzel, hanem arra akarnám a figyelmet felhívni, hogy igen sok ötlet nyomán szélesítsük ezt a gondolatot. – Azt is figyelemmel kell kísérni, hogy az Egyház utasítása szerint ez a nap az év egyházi eseményei és népmozgalmi statisztikáinak, vagy legalábbis a község egyházi életét érintő számadatok közlésének időpontja. Lehet mindez egyszerű hirdetés, de rendkívül jó alkalmat kínál **egy** részeknek beszéd alakban való megvitatására. Pl. házasság-jog, vegyes házasság, erkölcsi intés, házaseset belső nehézségei, a gyermekkérdés stb. Ugyancsak figyelemmel lehet kísérni, hogy az év „zárókövével” az örök élet számadásának kérdése is szóba jöhet; így tehát a halálról, az Isten ítéletéről és az utolsó dolgokról igen okos dogmatikai beszédeket lehet mondani. – De sohase felejtjük el, hogy az alaphangnak mindig olyannak kell lennie, hogy Egyházunk utasítása szerint optimisztikus hangot csendítsen ajkunk. A jajveszékelés nem méltó Isten népéhez. – Ami pedig az **Újévet** illeti, azt nem kell egyházi kezdetnek hirdetni. Az egyházi évet az Advent nyitja, a polgári évet jelzi január 1. – Egyházunk tanítása szerint Jézus névadásának ünnepét jelzi Karácsony októberje; ezért vagy a karácsonyi gondolat megismétlésével, vagy Jézus nevének ünneplésével kell foglalkozni. Csak annyiban térhetünk reá a polgári évben szereplő évnyitásra, amennyiben a Szilveszter esti beszéd alkalmas gondolatot ad az évvárás gondolatának szélesítésére. Ennek a gondolatnak akar teret nyújtani a következő beszédsorozat, amely egész csoportban foglalja össze a beszédeket olyanformában, hogy az újévi beszéd a szilveszter-esti hálaadásnak a folytatása. Ennek a gondolatnak a megvalósulását ez az egységes összefogás adná: az isteni Gondviselés az aranyfonal. A szilveszteri a múltban keresi a Gondviselést, az újévi pedig a jövőben akarja azt megtalálni. Az ilyen megosztott elgondolás gátat vet annak a veszélynek, hogy az előző évről való beszámolás és a jövőbe való betekintés egy és másfél órát vesz igénybe, ami tagadhatatlanul túlzott igény a hallgatósággal szemben. Ami pedig a szilveszteri és újévi beszédek módját illeti, arra kell felhívni a szónokló testvérek figyelmét, hogy ez sohasem silányulhat le a jókívánságok megköszönésére és kifejezésére. Jól jegyezzük meg, hogy a szószék Isten Evangéliumának hirdető helye, és így a köznapi élet és a polgári élet jelenségei csak olyan formában kapcsolódhatnak ide, hogy a szószéken ezeket is az örök isteni élettervbe kapcsoljuk bele. – Az egész kérdés és tételsor fejtegetésében a következő **széles felosztást követjük**: az I. részben: csak **Szilveszter** estére írt beszédvázlatok találhatók; a II. részben **Szilveszter** estére és **Újév** reggelére egybefogott beszédvázlatok következnek; a III. részben: csak **Újévre** szóló beszédvázlatokat közlünk. – Lássuk most ezeket a részeket egyenként.

* * *

I. rész: SZILVESZTER ESTJE (dec.31.)

13. kötet

Előszó

Az év utolsó napja a **hálaadás** ünnepe. Természetes tehát, hogy **dogmatikai elgondolásban** a Teremtő Atya, a predestináció, a célbajuttatás, a kegyelem és az érdem, az örök élet és az örök ítélet, az emberi élet végső kibontakozása és így az emberi élet célkeresése robban elő... – Mindezek után – erkölcsstani beállításban – az Isten és emberi együttműködés értelmezése, az élet helyes irányítása, vagy helytelen útra terelődése, a segítő Istennel szemben a hála fejtegetése, a szenvedések helyes értelmezése, a befejeződő év és új kikezdésének magyarázata, a bűnös múlt eltemetése és a szebb lelki élet kérdése egészen kézenfekvő gondolatokat ébresztenek. – Ha pedig Szilveszter estjét is belekapcsolnók a karácsonyi ünneplés gondolatkörébe, akkor az Isten ajándékai és az Ég szeretetáradása körében kell és lehet az igazi önismeret értékeiről, illetve az örök élethivatás felébredéséről szólni. –Ha azonban **csak** az évzárás beszámolója, illetve a **hálaadás** kifejezése akar hangot kapni, akkor a mi alanyi tapasztalatainkra is építkezünk. De ez se legyen szidalmazás! – Elgondolható azonban az is, hogy a Szilveszter este (befejezés, évzárás) és Újév (kezdet) egybekapcsolatnak, és akkor a „temetés” és a „feltámadás” gondolatkörébe foglalható egybe. Ezek a beszédek a II. részben következnek. – Végül jegyezzük meg, hogy minden beszédünkön csengjen át a bizakodó optimizmus, mely szerint a múlt hibáit bűnhődés útján eltemeti az Isten, a múlt jócselekedetei pedig örök érvényű életkincsek. – Lássuk most ezeket a beszédeket egyenként.

* * *

1. beszéd: Isten aranytörvényének értéklapjai

(Erkölcsei beszéd: Az ember jótettének elszámolása)

Bev.: Szilveszter estjén nem szoktuk az Írásnak azt a lapját fellapozni, amelyben szt. Pál az örömről szól. Nehezebb mondatokat szoktunk idézni, hogy az elmúlt év mérlegét megállapíthassuk. Most eltérek a szokástól és szt. Pál szavait idézem: „Örvendjete az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjete!” (Fil. 4,4). Vakmerő gesztussal a megszokott gondolattal szemben feltárnám előttem az emberélet legzártabb krónikájának könyvét, amelybe Isten, vagy az Ő követi az elmúlt év **jócselekedeteit** írják. Sokszor beszélünk az **élet könyvéről**, amelybe sötét betűkkel hiba és bűn rovídik. – Legyünk örvendezők! Próbáljuk követni egy nagy lelkiezetünk gondolatát, hogy az élet terhet akkor lehet elviselni, ha a lelkeket betölti a gyönyörűség és az öröm. – Leszámoltam azzal, hogy el akarom távolítani az öngőg és büszkeség lelkét, és rámutatunk éltetek jó cselekvéseire. Reá irányítjuk figyelmeteket arra, hogy ami szent és jó, az Krisztus lélekajándéka. Ha ezt a gondolatot átveszi lelkeitek, akkor nemcsak öröme hangolódik, hanem hálára is és alázkodó lélekkel köszönő szavak után kérétek az Úr áldását. – Ha ezt kérdéssé teszem, akkor kinyitom az élet könyvét és rá akarok mutatni a jó cselekedetekre, amelyeket örök értéknek jegyzett a Mindenható, és így vegyétek észre azt a belső igazságot, hogy minden jó cselekvés – megindulásban, folyamatban és befejezésben – Krisztus kegye.

1. Nyissátok ki éltetek utolsó évének történetét.

De ne csak azt figyeljétek, milyen hibák róvattak ebben az évben a gyóntatószékben. Ez már megtörtént! Vessetek bátor tekintetet a jobb oldalra, ahol arany betűkkel íródik, mit tettetek léleknemeségben magatokért, segítségben embertestvéreitekért és végül az emberiség nemesítése szolgálata érdekében.

a) Gyáva az, aki összeroppan és azt mondja: **semmit!** És még azt hinné, hogy alázatosnak tartják. Aquinói szt. Tamás, mikor azt kérdezték tőle: mit tudsz Isten tudományából, azt felelte: „Isten fényét kaptam és Istent szolgálom azzal, hogy több vagyok, mint azok, akik kevesebbet kaptak”. – Az volna a hivalkodó és a büszke, aki azt mondaná: „Hálát adok neked Isten, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember...” (Lk 18,11). – A térdrehullott vámos jó cselekvése, bűnbánó alázkodása kiérdemelte, hogy szentül hagyta el a templomot...

b) Ti, akik ma elzarándokoltatok ide, e szent falakra írva láthatjátok: „Krisztust kerestük, Hozzá hoztuk életünket, lelkünk javára Krisztus kegyelméért esedezők voltunk”. – E templom minden hívének, ki e szent helyen Krisztusra néz, meghirdettetik: ebben az évben 80.000 lélek vette az Úr Szent Testét. 7.700 szentmise mutattatott be, nem üres oltárok előtt... Mindezt drága lelkek életkönyvébe írta az Úr aranybetűje. Ha gyűjtések rendezettek, a fillérek áldozatából megépült a templom. Májusra befejezi a Szeminárium teljes átépítését. Hát nincs nemesség? A te adományaidból lett szép a szentély és épül a jövőendő papság otthona. – Embertestvérek világában drága apák, fáradt kezű apák, munkából többet vállaló, örömeiből kevesebbet merítő édesapák, vajon nem írja-e be ezt az angyal aranybetűkkel? Édesanyák! A gondok gondjait viselő! A hiúságot megvetők, az áldozatos szenvedők! Ezeket Isten írja! Isten szeme látja! A kenyeret törő, a kevésből is juttató, a szomorúakat vigasztaló... mindezeket Isten látja! Ne szégyelld magad! Mindezt Isten sugallta! Az emberiségnek példát akarunk adni. Keményen álljuk a vártát, erőfeszítéssel dolgozunk. Istentől áldva így jelenünk meg a világ előtt. Vállalkozzunk nagyra – s a megfeszülést Isten keze írja elő.

2. Majd erősen alá akarom húzni: **ide Krisztus jegyezte éltetek történetét.**

Amennyi öröm lép elő, akkora alázat és hála töltse el lelkünket a szerető Krisztussal szemben.

a) A hit is megindulásban kegyelem. Minden jó cselekedet, gondolat, áldozat, tett Isten megindító fuvallatával indul. A végrehajtott jó cselekedet Isten áldásával nyer betetőzést. Amit Isten aranybetűkkel ír, azt megindulásban és befejezésben Isten kegyelme biztosította. Hálátelt, Istentől megáldott ember vagyok, akit eltölt az a boldog tudat: Istenhez tartozom. Örülj ennek! Ne legyen eltörődöttség úrrá efelett, hogy életedben hiba és bűn is van. Hozd ide azt a gyóntatószékbe! De örvendezzetek! Mert Krisztus ezt mondotta: „én legyőztem a világot” (Jn 16,33).

b) Az Egyház a megváltó Krisztusra mutat és azt kérdezi tőletek: miért jártok sötétségben? – Szilveszter estéjén visszaforgatjuk az elmúlt év filmjét. Ne azt mondd: mennyi sötétség és hiba volt benne! Jöjj ide az oltárhoz és lásd, mennyi a jóság, amit Isten adott. Ide vezet, hogy töröltessék minden szenny és minden bűn. – Ha így nézitek az elmúlt évet, igazzá lesz, hogy az élet **alfája és omegája** az Isten: „Én az Alfa és Omega vagyok, az első és az utolsó, a kezdet és a vég” (Jel. 22,13). Azt kell lelkek elé állítani az elmúlt év sok parányi jó cselekedetében, hogy a megindulás az Istentől jött. Ami a megindulásban az Isten adta talentum kegyelme, az a folyamatban a Szentlélek áramlása. Ez az Alfa jelzés. De az Isten az Omega is, mert minden véghezvitt jó cselekedet az Isten kegyelméből nyeri örök érvényét. Isten nélkül „minden” „semmivé” silányul... Isten nélkül hulladék... Isten kegyelmével Isten fiává magasztosodol... Az örök élet várományosa leszel. A múlt élet Isten áldotta cselekedete emelje meg a lelket és hirdesse: Isten nemzedéke, a jó élet törtetője vagyok... Ha törtségre gondolunk, megemel és kegyét Krisztus keresztje hozza... Gondoljunk a jobb latorra, akinek Krisztus kegye paradicsomot ígér... Tudom, hogy az Isten a szeretet Istene...

Bef.: Ha így gondolkodtok, akkor megérezitek, hogy éltetek szövete Istentől ered és Isten kegyelméből lesz isteni. Megindulásban Isten gondolatát lássátok, annak minden sorát Istentől várjátok, és éltetekkel az örök életbe juttok.

2. beszéd: A térdenálló ember

(Erkölcsei beszéd: A hálát rebegő ember)

Bev.: Ma este kétszárnyra nyílik a templom ajtaja, hogy magába zárja a hálaadásra idezarándokoló városi népet. A ma idezarándokolókat így lehetne röviden jellemezni: a **térdenálló ember**. Térdreesik, hogy megnyissa lelkének szentélyét, végigfuttassa emlékezetét a múlt történésein, hogy öröm és szörnyűségeken keresztül, bizonytalanságokon és következetességeken át keresse a maga és a nemzet életének lepergett mozzanatait és ezen keresztül irányt vegyen a jövő élet szolgálatára. Imádkozó, térdelő hálaadása mellett olyan imát is mond, mely ez a kérés: „Mutasd Uram, hogyan járjam az élet jövőendő szakaszát!” – A mai est tehát a múltra tekint és a jövőbenezés jegyében pereg.

1. Az élet könyvének megnyitása – az első lépés.

Amikor ma este az ember a templomba lép, olyan gondolattal közeleg, amely a végső leszámolás szent perceiben léphet elő... Ennek azután olyan elevenen emlékebe idéző ereje vagyon, hogy visszaidézi a múlt eseményeit, újra megeleveníti a régen temetetteket... Nagy számadás előképe ez, amely néma csendben figyelmeztet: nem pereg le nyomtalanul semmi. Az esemény megmarad és felelősségre hív.

a) Az elmúlt életszakaszban sok szomorúság és öröm vegyül. Lehet, hogy volt sok csapás, szenved-

dés is. – Fölelevenedik az élet minden története... Aki úgy élte végig az életét, hogy napot nap után rőtt, az eseményeket láncfűzerré fűzte és szavát Isten ellen, zúgó hangon egek ellen fordította, annak életét Isten keze egy évvel hosszabbította ugyan, de ez a nagyobbodás az élet elhanyagolását jelenti. „Mert mindent meghall a féltékeny Fül, s a zúgolódás moraja nem marad rejtve! Kerüljétek tehát a hasztalan zúgolódást!” (Bölcs. 1,10-11). – Erők fogyatkoznak, értelem gyengült, és szomorúan megállapítjuk, hogy amiben örömet kerestünk, ránk kiált: nem gyarapított, hanem fogyasztott, gyengébbé, silányabbá tett. A „földieket gyűjtő ember” a számadás idején azt jegyezheti fel: elfogy erőnk, amelyet Istentől vettünk, az öröm semmivé lesz, és amit lelkünk kárán gyűjtöttünk, életünk terhévé nehezedett. Szomorúan látja, hogy az elmúlt idő életének **fogyatkozását hozta**. „Kérlelte erre Mózes az Urat, Istenét, mondván: Miért gerjedne fel, Uram, haragod néped ellen, melyet kihoztál Egyiptom földről, nagy erővel és hatalmas kézzel? Kérlek, ne mondassák az egyiptomiak: Álnokul vitte ki őket, hogy megölje őket a hegyekben s eltörölje őket a földről. Szűnjék meg haragod s légy kegyelmes néped gonoszságával szemben. Emlékezzél meg Ábrahámról, Izsákról és Izraelről, a te szolgálóidról, kiknek megesküdtél tenmagadra, mondván: Megsokasítom ivadékokot, mint az ég csillagait s ezt az egész földet, amelyről szólottam, ivadékoknak adom és bírní fogjátok örökké. Megengesztelődék erre az Úr és nem tevén meg ezt a rosszat, melyet népe ellen mondott” (2Móz. 32, 12-14).

b) De van olyan is, aki örömmel jelezheti, hogy **gyűjtők** közé csatlakozott. Abból vett, ami a lélek örök szent kincse, hogy osztó gesztussal szórja szét. Abból merített, amit az Isten nyújtott, ami így az adás-vevés-feldolgozás útján örök szent értéké nemesedett. – E templomban 80.600-an táplálkoztak az Úr Szent Testéből és 7.466-szor szállt le az Úr a szent áldozatban a földre, hogy emberek fiainak a kegyelem bőségét ossza. Mennyi kegyelem szállt le a szentségekben. Hányszor szólott az Úr szolgálói által, hogy tanítson. Pici kis gyermekek térdeltek az oltár rácsánál, mint fénynek kis lobbanásai. Ha egyenként oltanám el a gyertyákat, köd borulna ránk a fény helyén. – Az örök Kenyérrel táplálkozás élet-lobbanás, tűz-küldés az élet útjára. Mennyi mécs jár életutunkon! Ha e kicsi fények együttes lobbantást mutatnak, akkor veszi észre az ember, hogy e kis helyről is élő tüzek ezrei indulnak a világba. Ha önéletét nézi, és fénye kisugározott, szeretete melegített, akkor az Isten kegyelméből vett égi erővel szent tüzek lobbantak...

c) Nemcsak egyéni élet történetét forgatja vissza az ember e napon, hanem örömmel, hálálkodó lélekkel gondol hazánk megnagyobbodására; hogy amiért a nemzet imádsággal ostromolta az eget, Isten előtt meghallgatásra talált! Ma már olyanok is velünk imádkoznak, akik éveken át elszakadva éltek tőlünk. Köszönjük Neked, Uram, hogy e napot megadni kegyeskedtél.

2. Majd az imádkozó hála és könyörgés legyen – a második lépés.

Csepegjen ajkunkon ez a fohász: Uram, tedd szebbé, boldogabbá életünket.

a) A hála kötelesség. Ezért olvassuk az Írásban: „Hálát adok neked, Uram teljes szívemből, mert meghallgattad szájam szavait. Magasztallak az angyalok színe előtt, leborulok szent templomod felé, s áldást mondok nevednek irgalmadért és igazságodért” (Zsolt. 137,1-2). – A jövő szebbé teremtése, a munkába beállítás az ember szent kötelessége és törekvése. Azt szeretném, hogy a **térdelő ember** úgy tekintsen csodás hittal, egeket áttörő bizakodással a jövő felé, hogy csodát áhító és biztosan váró lelkelettel tudjon belefeszülni a bizonytalan jövőbe. Jákob, fáraó álmod lát... József álmod fejt meg... Nekünk a valóság tűnik álomnak. E vérzivataros időkben, mikor viharok fenyegetnek, akkor is, még a rém tudata ellenére is Isten fiaként járva hiszek abban, hogy minden szörnyűség és pusztulás fölött győz az Isten. Jól mondja Márdokeus: „Uram, Uram, te mindenható király! Hatalmad alá tartozik minden, és nincs, aki akaratodnak ellenállhatna, ha azt határozod el, hogy megmented Izraelt” (Eszter 13,8). – Felforgathatják a világot, összedőlhetnek trónok, elpusztulhatnak kincsek – nehéz hinni és mondani –, de mégis Isten lesz az Úr! Ehhez csodavárás kell! Ne féljétek testvérek! Aki felébreszti azt a tudatot, hogy Isten fiai vagyunk, aki nagy életre indítatott, az magának a világ fölött uralmat biztosít, az örök életre vágyat ébreszt és hinni tud abban, hogy Isten az embert el nem hagyhatja. „Hozzád emelem, Uram, lelkemet, Istenem, tebenned remélek; ne hagyd, hogy megszégyenüljek” (Zsolt. 24,1-2).

b) De ide mártír gondolkodás kell. Az arénák hősei kellene! „Pompeji végnapjai” írója (Bulwer) színezi gyönyörűen Olinthus pap végső óráit, amikor is ezt a mondatot mondja róla: himnusz énekkel várja a fenyegető tigris közeledését... Ne féljétek! Isten ereje meggyőzött minden gonoszt! Lehet, hogy a szenvedés útját kell járni, talán még életet is adni, de azon túl az örök élet szent ébredését várni. Mít segítesz, ha ezt nem követnéd? Ha koldusként jársz, koldusok éneke mellett koldusok nyomorúságos falatját kapod a királyok győzelme helyett!... Ködben, bizonytalanságban járó ember azt

keresi, hogy tűnjék fel mindig az egy helyben álló sarkcsillag. Ha valaki úgy tud nézni az egekre, hogy éjszaka csillaga felé veti tekintetét, biztos irányt tud követni. Isten az élet örök Sarkcsillaga. Ha felé tudsz úgy tekinteni, hogy benne az élet Adóját, örök Atyádat, életed Irányítóját és Célját tudod, – jöhet bármi szenvedés, csapás, vagy mártírhalál, benned Isten győzelmes lelke él! – Eljön az idő, mely a heroizmus szent hatalmát leesdje, vagy a bajok távozását kikönyörögje. A gyávák nem tudják ezt hinni. Aki Krisztus kezét megragadta, az élet nézőpontjává Istent tette, érezni fogja, hogy bármilyen szörnyűséges, Isten nevében és erejével győzni fog. Nem tudtok ebben hinni ti, akik földi szeretettel néztek a föld fölé? Hogy jön ez? Nem tudom, de Krisztus mondta: „Én legyőztem a világot” (Jn 16,33). Felém is sugározza az erőt, melynek hatalmával legyőzöm a világot. Ezt a kegyet kapom, hogy jövő életemet ilyen bizakodva tudjam élni.

Bef.: Imádkozó emberek szent együttesét látom térdelni Isten szent hajlékában, akik visszavisszatekintenek egyéni múltjukba és hálát adnak, vagy bocsánatot kérve térdelnek az Úr oltáránál. – Bátortalanul tekintünk a jövőbe és azért fohászkodunk, hogy ezt a jövőt szebbé, szentebbé, jobbá tudjuk teremteni. Nekünk magyaroknak imádkoznunk kell ezért a szebb jövőért! Emberi erőből megtettük azt, ami tellett, de végül is minden erőfeszítésünk gyengének bizonyult. Egek felé fordulva így tudj imádkozni, hogy ebben a véres fergetegben vagy megpróbáltatástól mentesen, vagy győzelmesen tudj állni. Legyen lelkedben otthonos a csodaváró hit, az áldozatkészség. Érezzük magunkat az Isten kezében –még a csapások idején is. Minden küzdelem ellenére ebbe kapaszkodunk: Isten kezéből várjuk a jobbat, vagy a csapást! Ez a lelkiélet! Ha így tudtok imádkozni, ha olyan nép sereglött ma ide az Isten házába, amelyik térdén állva mond köszönetet és imádkozó alázattal kér erőt, meglátást, kitartást a jövő számára, ha egekbe szállnak lelketek fohászhai, akkor ezeknek valóra váltásáért én is így fohászkodom: engedje az Úr, hogy a templom együttesének népe legyen kitartó a küzdelemben és győzelmes Isten erejével!

3. beszéd: Isten háza

(Erkölcsi beszéd: Isten földi szentélye)

Bev.: Szilveszter kongó harangjának kettős hangja vagy: egyik hangja a múlandóságról szól, a másik pedig titkos zsongással az örökkévalóság megsejtését csendíti. A kétféle lelki világot indító harangszónak csodás hangja oda hív, ahová a lélek súlypontja hívja az embert. Aki azt hallja hangjából, hogy az elmúlt évet siratja, oda siet, ahol élvezet, gyönyör kínálkozik, hogy lelkét a múlandó élet nagyönis múlandó örömeivel telítse. Akinek lelkében pedig úgy zsong, hogy az örökkévalóság gondolatát kongatja, az abba a házba siet, ahol az örök élet hangjai szólnak, ahol találkozik az Úrral, ahol a halhatatlanság hitét élesztgethetik: „Én vagyok a föltámadás és az élet: aki bennem hisz, még ha meg is halt, élni fog” (Jn 11,25). – Mi most ne mondjunk ítéletet tévelygő testvéreinkről. Inkább hálát rebegetjen lelkünk, hogy mi Isten szent házában találkoztunk, ahol Isten nagy családjában ébresztgetjük a halhatatlanság gondolatát.

1. Isten háza a mi házunk. Ez a **mi házunk**, ahová azért siet az emberek tömege, hogy Krisztus igéjét hallgassa, a szent áldozat bemutatásában részesüljön, a szentségek vétele által az Úr kegyelmeinek gazdagodója legyen. Itt mindig tárva áll az ajtó, és nincs idő, mikor ne tudnánk találkozni Krisztussal. (Most volna beiktatható az elmúlt év vallási mozgalmainak statisztikája)

a) Itt nevel krisztusivá az Egyház. Ez a ház – az élet iskolája. Az igazi Mester, a Tanító, a mi Urunk Jézus Krisztus. A csengő igék az Ő szavai. A hangzó szók az Ő tanításának visszhangjai. Azért hallgassátok isteni figyelemmel. Ez a ház az élet nevelő otthona. Arra nevel, hogy valóság legyen bennetek az ígét befogadók isteni áldása. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). Itt tehát „Christophoros” lesz az ember.

b) Innét indít krisztusi tevékenységre az Egyház. – De a megerősödött és istenivé nemesedett ember nem marad elzárt életérték. A tevékenység sodra kifelé való munkára is lendít. Ez pedig mit jelent? Azt, hogy másokat is erre az életre neveljünk. Szülők... Teljesítsétek feladatokat! Előljárók... Isteni úton vezessétek alárendeltjeiteket! Emberek... Segítsétek embertestvéreiteket!

2. Ez a mi várunk!

A tanító és nevelő Isten-háza azután életvárunk is létszen. A vár emelkedett helyen áll. Falai erős kövek halmaza, hogy a viharok dühöngésének is ellenálljon. Itt védelmet nyer a lelkünk.

a) Az Isten házába siet a gyenge ember, hogy védelmet nyerjen. De mi ellen? A támadó kísértések vihara ellen. A támadó „életviharzónák” ellen. Itt az Úr! Itt a segítő erő! b. Innen örök diadalra indul

az életutunk. De ez a védelem állandóan a lelkieket tartja számon. Idejövünk, hogy innét lelki erőt vigyünk! Innen viszünk, hogy az örök életre értékeket szállítsunk! Isten háza a kincstár, ahol felduzzad a vándor „lélek-tarisznyája”.

Bef.: A szilveszteri harangokat lelkenek hazahívó „követinek” nézem.

4. beszéd: Az Úr jelenlétében

(Erkölcsei beszéd: Isten jelenlétében)

Bev.: Itt az Oltáriszentségben az Úr. Mit tegyünk előtte?

1. Kérjük bűneink törlését.

„Segíts rajtunk, szabadító Istenünk, és neved dicsőségéért ments meg, Uram, minket, bocsásd meg nevedért bűneinket, hogy ne mondják a pogányok között: hol van az ő Istenük? (Zsolt. 78,9-10).

2. Kérjük a jövő élet erőfeszítéseit.

„Isten, fordítsd figyelmedet segítségemre, Uram, siess megsegítésemre! Jöjjenek zavarba és szegényüljenek meg, kik életemre törnek” (Zsolt. 69,2-3).

Bef.: Így imádkozzék a hűség vándor.

5. beszéd: Ellipszis, vagy parabola?

(Dogmatikus beszéd: Az élet vonala)

Bev.: Az élet vonala a kérdés... A testi vonalon is előrejutunk, csak a végén összeomlunk.

1. A vonal – nem zárt.

- a) Testi életünk is fejlődik.
- b) Szolgálatunk is tökéletesedik.
- c) Végül testi életünk összeomlik.
- b) Szellemi életünk is ködöt mutat.

2. A vonal – örökre nyitott.

Lelki vonalon állandóan előrejutunk.

- a) Tudásunk – tárt lehetőség.
- b) Lelki fejlődésünk – távolbatörő, végnélküli.
- c) Szellemi kiteljesülésünk – egekig hatol.
- d) Ez végül is örök kivirágzásunk, – Istenhez fűző.

Bef.: És ez az örömünk, mert állandóan tökéletesedünk. Végül: Istennel!

6. beszéd: Súlytalan göröngyök

(Erkölcsei beszéd: Cselekedeteink értékelése)

Bev.: Elmúlt egy év, és letúnt vele összes cselekedete? ...Emlékeink élnek a múlt örömeiről, szenvedéseiről, de ezek múlandó képek. Hol színesek, hol színtelenek, hol meg sötétek és ködbe futók. Kísér a gyász gondolata az év határánál... Temetési hangulat fog el... Öregebbek lettünk, közelebb jutottunk a sírhoz – mondja az életnek nagyobb értéket adni nem tudó ember. Sőt belejátszik ebbe a sötétségbe a télbe hajló ős is, mert sárguló levelek zörögnek, és mindent eltemet a szél hordta homok, vagy ásóhúzza göröngy, vagy a fehér leplet borító hótömeg. – De milyen lélekhangulatot akar teremteni a hálaadás esti ünnepe?

1. Súlytalanra akarja tenni a „nyomasztó göröngyöt”.

a) Az élettelen, vagy szellem nélküli állatok természete magában hordozza a megsemmisülés lehetőségét. A gyertya elég, minden pillanat egy pislogás és közeledés a semmiség felé. A mag kicsirázik, növényé fejlődik, de a szárazság kóróvá aszalja. A természetlények öntudat nélkül hullanak alá az elmúlásba. De ezek **nem tudják**, hogy vannak. Ezek tudatosan nem éreznek, nagy célokért nem küzdenek, ezek csak egy ideig szenvednek, ezek nem tudnak félni sem. Kémiai, vagy élettani folyamat minden; sehol sem jelenik meg a **személyiség**, a lélek szabad kikezdő ereje... Ezek fölött kemény, súlyos hatalom a göröngy.

b) Az ember élete már más természetű. Abban benne rejtőzik a szellemnek, a személyiségnek az a csodás ereje, amelyet az „én” képvisel... Ennek lényeges szava: nem akarom magamon hordozni a temető göröngyeit. – Az emberi életnek valóban ez ad értéket. Szinte örök igényese a lélek tavaszának,

amely mindig szíromdísz és örökös virágzást igényel a „föld ura” számára. Ezt az igényt erősíti az isteni ige, amely állandóan hangzó az Úr szentélyében: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12).

2. És kegyelemközléssel szárnyalóvá teremti lelkünket.

A fokozódó gondolat ott rejtőzik, hogy ami után vágyódik az ember, azt valósággá alapozza az isteni kegyelem. A lényeg ugyanis az, hogy Isten átalakítja természetünket és az egek felé lendíti életünket.

a) De honnét vesszük ezt a szent erőt? A szentségek égi adományából. A földi súlyokat, a bűnöket temethetjük és az égi Eledel erejével lelki szárnyakat nyerhetünk.

b) És hogyan dolgozol ezzel a kegyelemmel? Áldozat, odaadás, küzdelem, erőfeszítés árán. Olyan munkával, amelyet az élet Herkulesének kell megvívniuk. Itt-ott Siegfried harca a Stafner óriással... De nem is annyira külső, hanem szenvedélyes önmagammal vívott harc ez... Ha ezt a harcot vívtad, akkor Isten kegyelme nem volt elpihenő erő átvétele, hanem az élet kincseinek az értékesítése. – Így azután nem nehezedik reánk az elmúlás terhes „göröngye”, hanem fellobban bennünk az örök élet szent hite és reménye.

Bef.: Befejezésül kérdezzük: és kit ajándékoz ezzel a kegyelemmel az ég Ura? Mindenkit, mert mindenki Isten fia. Csak az kell hozzá, hogy szeretettel fogadjuk és értékesítsük az ég ajándékait. A búcsúzó év estéje juttassa eszünkbe, mit vettünk és lendítsen arra, hogy minél többet dolgozzunk. Így azután fokozatosabban derűs lesz az életünk, mert nem elhantaló események sorában élünk, hanem minden életmozzanatunkkal az egek felé törünk.

7. beszéd: A visszanéző vándor

(Erkölcsi beszéd: A kutató ember)

Bev.: Nagy utakat járó vándor gyakran, de különösen országhatároknál visszapillant a bejárt útra. Nemcsak a szó földrajzi értelmében keresi a megtett utak mezsgyéjét, hanem lelki értelemben is vizsgálja a megjárt út értelmét. – Mit és hogyan mérlegel a patak partján pihenő utas?

1. Újra vizsgálat alá veszi a kitűzött célokat.

Mert hisz nem indult hiába... Még a mese-királyfiak is jövődől családi boldogságukért, a mesefejedelem országának meghódításáért indulnak. – Mi, az élet zarándokai az Istenatyánktól kaptuk zarándokcélnkat... A kis Káté így tanít reá: „Azért vagyunk a világon...” Az elmúlt év mezsgyéjén megpihenve felvetjük a kérdést: vajon így éltünk-e?

2. Azután vizsgálja a próbálkozások lendületét.

Kérdezzük:

a) Mit adott az Isten?

b) Mit végzett az ember?

3. Végül leméri a célhoz való közeledést, vagy a céltól való eltávolodást.

Nagy baj, ha közben eltévedt a sötét erdőben... Velem is megtörtént a breznói hegyekben az alkony sötétjében... De mi segített? A cserkész elv: patak keresendő... A patak a folyóba, a folyó pedig a még nagyobb folyóba ömlik, és a folyam partján emberek ütnek tanyát. Így is van! – De itt a lelkiekben kell ezt meglátnunk!

Bef.: Az igaz Szilveszter az, amely ilyen gondolatokat szül bennünk: vándorságunkra figyelmeztet... és leméreti velünk az elért eredményeket...

8. beszéd: Temetteink beszéde

(Erkölcsi beszéd: A múlt szava)

Bev.: A temetőből jöttem ide, ahol az idejű sírok tömege közt jártam. Emlékezni akartam az elhunyt testvérekről és emlékeztetni akartam magamat a reám váró isteni törvényekre. Az elsőt a kegyelet parancsolta az elhunyt drága híveimmel szemben, a másikat a helyes önszeretet diktálta. Tavaly a most látogatottak sírját ásták, következőkben talán az enyémre hull a nehéz göröngy... – Valami csodás beszédet mondott drága halottaink néma sírhantja... Miről szóltak ezek a sírhantok?

1. Szóltak a földiek múlandóságáról.

Majdnem azt mondanám: a teljes kifosztottságról. „Mid van, amit nem kaptál?” (1Kor. 4,7).

a) Elmondották veszteségeinket. Elszakadtunk a családtól... Elszakadtunk a vagyontól... Elszakad-

tunk a világtól... – De nem is olyan nagy baj. Az anyaföld és az atyai ház csak keretnek adatott. Azért, hogy ebben dolgozzék az ember az örök értékeken.

b) Oktatva intettek az én jövő veszteségeimre... El fogunk szakadni a családtól... El fogunk szakadni a vagyontól... El fogunk szakadni a világtól...

2. Szóltak az örök értékeink hasznosításáról.

De csak olyan letörő gondolatokat mondtak?

a) Találkoztak az Atyával... Hazatértek... Boldogok lettek...

b) Minket is erre intenek. Figyelmeztetnek: úgy éljünk, hogy hazatérjünk.

Bef.: Jó volt a kegyeletes zárándoklat. Látogatás volt és így kegyelet, de iskola is volt és így tanulságos. – Az év utolsó napján szóljanak a távozottak. Emlékezzetek a nyomorult Lázár példabeszédére... A gonosz dúsgazdag könyörög, hogy küldjön vissza valakit az Úr, mert arra hallgatnának... „Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgattak és nem hallgatnak, akkor, ha a holtak közül támad is föl valaki, annak sem fognak hinni” (Lk 16,31). – Hozzátok szólnak a kegyelettel látogatottak... A mai nap estéjén szóljanak tehát az emlékezetünkbe tértek és így legyenek a jövő élet tanító mesterei.

9. beszéd: Az élet zárándokai

(Erkölcsi beszéd: Zárándokutunk)

Bev.: Az Egyház „szent évei” idején azt a hírt hozza a jelentés, hogy a „szent kapu” megnyílt, és rajta keresztül a bazilikába lépett a Szentatya. Szentatyánk cselekedete azt hirdeti: zárándokok vagyunk, akiknek nagy lépést kell tenniük az életúton. – De az a kérdés mered fel lelkünk előtt: milyen zárándokutat jár a földi ember?

1. Az első út a földet taposás munkája.

Közös utunk ez, mert égi Atyánk parancsa állít reá. Szent, mert atyai szó visz.

a) Ez a munka útja... Dolgozunk a kenyérért! Fajtái különfélék... A föld nem termel kész dolgokat, hanem az emberé a feladat, hogy azt kitermelje. Ezért száll a bánya mélyére... Ezért zúzza a vasfém... Ezért olvasztja a kohók izzó ölen... Ezért veri pörölyének súlyával... Mindig alakít, teremt, hogy szebbé tegye a földi „paradicsomot”. „Ráteszi kezét a kemény sziklára, felforgatja a hegyek fenekét; aknákat vág a sziklákban, és a szeme mindenféle drágaságra mered” (Jób 28,9-10). Hasonlóképpen dolgozik a föld szegény népe is... Az eke nem foghat rozsdát a szorgalmas szántóvető raktárában. És ez így menne a példák százain át... Minden mozzanatban az tűnnék elő, hogy az ember teljesíti az Úr parancsolatát, amely szerint dolgoznunk kell a földön...

b) A munka azonban nemcsak kemény és szent feladat, hanem más szóval **uralom a földön**. Ne felejtjük el, hogy az Úr szava is így hangzik: „... töltsétek be a földet s hajsátok uralmatok alá...” (1Móz. 1,28). – Részleteiben ez annyit jelent, hogy az emberé az a feladat is, hogy testi-lelki erejével szolgálatába hajtsa a földet... Mit jelent ez? Azt, hogy az embert úrnak teremtette az Isten! Igazakkal népesítette be a földet... Az ember halmoz, alakít, tehát az élet vándora, és ezzel azt is jelenti, hogy felette jár a sártekének.

2. A második út az egek felé törtető emelkedése.

Szent út ez is, mert égi Atyánk vonzó parancsa nyomán járunk... „Ad montem sanctum Dei!” Lanckásan emelkedő és az egek felé ívelő. Mindnyájunk útja! – Hát az Isten ellen fordulók? Azok is ezt az utat járják, csak térővel érik el a célt.

a) Hogyan megy ez végbe? Szentély a föld, ahol dolgozik az ember, szentély a templom, ahol dolgozik az Isten. – Figyeljük csak az emberek életét! A templom olyan szent hely számára, amely ott-hont nyújt testének-lelkének. Idehozza örömét és bánatát egyaránt... És mi történik itt? – Csoda! Valóságos csoda. Akit testi szemei nem látnak, Azzal lélekben találkoznak...

b) És a találkozás eredménye? Értékelés... Mégpedig az örök élet szemüvegének szemszögéből. Kivonás... Ami értéktelen és bűnös, azt eltünteti az isteni kegyelem. Ez bűnbocsátásnak nevezetik... Megszentelés... Ez az Istennel való töltekezésnek mondható. Ez a templomban meginduló csodaváltozat azután olyan munkának lesz a megindítója, amely szt. Ferenc életében látható. Az Assiszi a szent lelkek építését kezdi, a Xavéri a pogányok megtérítésén fáradozik.

Bef.: És a köznapi ember? Ugyanezt teszi saját életében és ugyanúgy fáradozik lelki zárándoklásának teljesítésében... Nem tud kívül maradni az Úr szentélyén. Oda vágyódik, mert ez lelkének ősi gravitációja. – Isten égi adományainak egyike a tiszta látás. Távolságba látó lesz az Isten népe. Figyeljétek csak meg az öregedő testvért! Ő már távolságba látó, de a lélekben fejlődő és kegyelemmel áldott már fia-

tal korában is egekbe látó. – Kiknek térde hajlik leginkább az Úr előtt? A bölcs öregeké. Miért? Mert távolba látók. „Hagyjátok, hadd jöjjenek hozzám a gyermekek...” (Lk 18,16) – mondja a Mester, hogy jelezze, kik hordozzák magukban az élet tisztaságát. De azt is mondhatnók: engedjétek hozzám az öregeket! Mert ők oktatóink lehetnek abban, hogy merre járjunk! Mert mind-mind Isten felé törtetünk. Ifjak, öregek egyaránt. A „hajnal nemzedék” töltekezésre, az „alkony nép” a hazatérésre...

10. beszéd: Szilveszter esténk

(Erkölsi beszéd: Tanító Szilveszter este)

Bev.: Estéknek és éjszakáknak az a jellegzetes vonása, hogy a sötétségben, csendben fény lobban az ember lelkében, mint a csillogó napfény hevében. – A nap rászórja fényét sziporkázva mindenre, ami föld, kivilágítja annak színpompáját, vonalrendszerét, és az ember azt hiszi, mindent tökéletesen és szépen lát. Isten gyönyörű szép világa föltárul előtte, hozzáhajol, úgy, hogy mindent, amit beleteremtett Isten: jóságot és szépséget, átvegye. Ez a természetes nézésnek fénysugárban szemlélődése, Isten világa gyönyörű kontúrjainak megismerése. Bármilyen díszbe öltözött a világ, mégis az az igazság, hogy az est csöndjében, az éjszaka sötétségében, ködében igazabb vonásokban áll az ember elé saját életének értéke. – Az év utolsó estje, Szilveszter estéje nem ködöt húz, hanem az örök Sarkcsillagot lobbantja előttünk. Ennek fénye reádobódik a lepergett év eseményeire és fénybe vonja a jövő év követendő ösvényeit.

1. Aki az elpergett évre gondol, az tetemrehívással gondol az elmúlt cselekedetekre.

a) Jó és rossz változata jellemzi az életet. A fizikai tudomány képviselői tudják, hogy a fény erő, amely egységes vonalban járja útját. Az örök élet felé törekvő vándor nem járja azt a biztos egyenes utat, mert az Írás szavai szerint hetvenszer hétszer kell megbocsátani az élet keresztjének súlya alatt gyakran elbukott embertestvéreket. Azért mondja fenségesen az Írás: „Uram, ha vét ellenem testvérem, hányszor kell megbocsátanom? Talán hétszer? Jézus így felelt: „Nem mondom: hétszer, hanem hetvenszer hétszer” (Mt 18,21). – Gondolj csak vissza a mai napon, vajon be tudtál-e állni a múltban olyan szolgálatba, amely magad és embertestvéred életét istenibbé alakította? Gondolj a forrásokra. – Kristálytisza vize fakad a sziklából, majd csermellyé alakul, folyóvá szélesül, hogy szennyes, zavaros színű deltájával ömöljön a tengerbe. – Ha a folyam beszédet mondana, nem azt dicsérné nagynak, hogy nagy út után hordalékosan ömlik a tengerbe... Élettavasát dicsérné, ahol tiszta forrását csillantja a nap, belőle erőt merít a bárány, benne szépségét szemléli a lilium. Nem a vad vizeket dicsőítené, amely a partokat tépte és fölzavarta a vizek mélységét... Az éltető vizeket ünnepelné, amelyek csorduló itala éltető itallá lett.

b) Ha a magad életére gondolsz, hol rejtőzik az élet értéke? Az az érték, ha Isten kegyelmével telített lelked a múltban önéleted tisztaságát szolgálta, ha életed sodra hűsítő italt nyújtott a szenvedőknek. Ha életet próbáltál lehelni a halódóba, sőt föltámasztottad a lélek-halottan tengődő testvért. **Ez az Isten szolgálata.** Ez az első parancs teljesítése: Uradat imádd és csak neki szolgálj! Életrónák nemzedéke vagyunk, de életoromzatok áhítózoói. Áldja Isten azt, aki úgy vágja ekéjét az ugarba, hogy aranykalászt hozó televénnyé alakítja a búzatáblát... Áldja azt is az Úr, aki vizeket, köveket hoz a felszínre, hogy szebb legyen a világ... Áldott legyen az is, aki kivágja a kőből a művészi alkotásokat...

De mi többek vagyunk! Nekünk nem elég a palota, aranykalász, művészet. Én a „hegyek népeihez” tartozom. Isten világát várom, a lejtőkről a magasba török. Szent világ földi otthonom szentélye, de én többet akarok. A földnek csak átmeneti lakója vagyok. Istenhez tartozom. Úgy akarom kidozni életemet, hogy lobbanjon a szent tűz vágyakozása, lendület az örök szent világok felé. Az év esthajnalán ez a kérdés: a lelki újjászületésnek szolgálói voltunk? A választ Isten diktálja, mert a múlt, vagy a jövő év értékét Isten fogja lemérni.

2. Aki a jövőt keresi, az isteni fényvetést talál az életúton.

Hogyan nézzek előre a most következő évre? Ha figyelemmel kísérjük a múlt évet lemérő ítélet alapját, akkor az a kérdés: étellel szolgáltad-e az Istent? – Ez a jövőé is. Isten reflektora úgy világít, hogy a szemünk előtt nem tűnik fel úgy az eseménysor, hogy az a vak véletlen következménye. Mi Isten szeretetét érezzük, Aki kezében tartja a jövőt és úgy irányítja az életünket.

a) Isten fiává fogadta az embert. Nem engedi jobban terhelni, mint amit elbír. Próbák, Jóbok szenvedésének sora kísérte életünket... „Hűséges az Isten, aki erőtkön felül nem hagy megkísérteni, hanem a kísértéssel együtt a szabadulás lehetőségét is megadja, hogy kibírjátok” (1Kor. 10,13). – Annyi szenvedés nehezedett reánk, amit megérdemeltünk, de elbírtuk. Ne emberi erők mérlegelésével íté-

jünk, mennyit bírunk (önkísértések!). Ne jósokra hallgassunk, akik naivsággal jövendölnek. Istenatyánkban higgy, Aki erő a próbára tett ember életében. Szavai: „Mit félték, ti kicsinyhitűek!” (Mt 8,26). Szépen fejezi ki ezt a magyar közmondás: „Ha Isten velünk, ki ellenünk?”...

b) Aki így tekint a jövőbe, az tudja, hogy Istenatyánk kezéből szövődik az élet. Az Ő tudtával és beleegyezésével. Nem retten meg, mert tudja, hogy az élet fejlődése robbanó, küzdő szenvedéssel történik. Nem hirdeti-e az Írás szava: Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt 16,24). Majd más helyen nem írja-e elő szigorú ítélettel: „Aki föl nem veszi keresztjét s nem követ engem, nem méltó hozzám” (Mt 10,38). – Az oltár fölött világító jel a kereszt, amely elevenen hirdeti, hogy mi a Kereszt népe vagyunk. Mit félték, ha szenvedni kell? Ez a hely nem a Bacchus és Venus örömeinek tanyája. Itt a Kereszt népe gyülekezik. Attól féljete, aki a lélek életét tudná elvenni. Hatalmas erő az Isten, döntő hatalom. „Nem tudjátok-e, nem hallottátok-e? Nem hirdették-e nektek kezdettől fogva? Nem értették-e meg a föld megalapítása óta? Ő az, aki a földkerekség felett oly magasan trónol, hogy lakói akkorák előtte, mint a sáskák; ki az egeket, mint kárpitot, kiterjeszti, és lakóhelyül, mint a sátrat, kifeszíti, ki a fejedelmeket semmivé teszi, a föld bírját a semmivel egyenlővé teszi, és alighogy elültette, alighogy gyökeret vert törzsük a földben, hirtelen reájuk fuvall és ők kiszáradnak, és a szélvész, mint a pelyvát, elragadja őket” (Iz. 40,21-24).

c) De nemcsak hittel fogadjuk ezt el, hanem az értelem és az akarat is hajoljon meg a jövő eseményei előtt. Ki ne engedjétek ölni az egyetemes emberszeretet tüzét! Ahol gyűlöletet lobbantanak, ottan lélektüzet oltanak. A szeretet igényese vagyok. A sebekre olajat öntök. Minden szenvedés ellenére hirdessük a szeretet evangéliumát. Kitől tanultuk? Krisztustól! Szt. Jakab szerint a szeretetnek tettekben kell jelentkeznie. Azért arra is gondoljunk, hogy szavak helyett tettek jelezzék helyes és evangéliumi gondolatainkat. „Isten, a mi Atyánk szemében ez a tiszta és igazi vallásosság: Viseld gondját a nyomorgó árvának és özvegynek s őrizd magadat tisztán e világtól” (Jak. 1,27). Majd arra is figyelmeztet: „Mit használ, testvéreim, ha valaki azt mondja, hogy van hite, cselekedetei azonban nincsenek? Vajon üdvözítheti őt a hit? Mondjuk, hogy egy testvérnek vagy nővérnek nincs ruhája, s a mindennapi életben segítséget szenved. Ha mármost egyiktek azt mondja: „Menjetekek békével! Melegedjetekek! Lakjatekek jól!” – de nem adja meg nekik, amire életük fönntartására szükségük van: ugyan mit használ ez nekik? Ugyanígy van a hittel is: ha nincsenek cselekedetei, önmagában holt” (Jak. 2,14-17). – Ahol a háború utóhullámai jelentkeznek, ott a szeretet hitével, a jót-tevés csodájával kell a világ megváltásán dolgozni. – Az örök reflektor látása arra tanít mindenkit, hogy Istenben bízva, a szeretetet gyakorolva kell embertestvéreink életét boldogítani.

Bef.: Életértékek lemeréséről szoltunk – a múltat tekintve –, az életértékek kidolgozásáról elméledtünk a jövő perspektíváját rajzolgatva. – Gondoljátok el a métert. Ez tizekre bontatik... A métert ugyanis centiméterek alkotják. Ha ezt az emberéletre alkalmazzuk, akkor így gondolkodhatunk: az ember születésének ideje a kezdet... Minden év egy-egy centiméter, amely növeli az embert. Minél nagyobb a szám, annál közelebb jutunk ahhoz a ponthoz, amely a sírgödör hantolását jelzi. Ez a méter másik végére emlékeztet. Ne azt nézd, ne azt mérd, hová jutottál, ne azt nyögd, hogy milyen nyomasztó a szenvedés... Láss isteni szemmel és annak örülj! Minél messzebb vagy a kezdettől, annál kisebbedő utat mutat az örök kikötésed évéig. Nem veszed észre? Miért akarod kitölteni az élet kezdetétől számolt éveket örömgyűjtéssel? A valódi értéket az örök élet adja, minél közelebb jut hozzád. Minél korosabb lesz az ember, annál inkább közeledik lélekben is – Istenhez. Az ilyen „közeledő” az örök Isten, fénye szerint, örök érték szerint ítéli meg cselekvéseinket. – Kérjük ma este Istent, hogy életünk lepergett részét Isten tervei szerinti ítélettel tudjuk megítélni – az örök élet előrevetett fénye mellett – a megújulás munkáját is odaadó lélekkel tudjuk elvégezni. Nem félek, ha életem évszáma nagy számot mutat... Inkább örömmel hangol ez a tény, mert közelebb érzem magamat az Isten országához... Járom tehát készséggel szolgálattal az Isten útját és várom boldog lélekkel az Úr hazahívó égi szavait.

11. beszéd: Kikre hallgatunk?

(Erkölcsi beszéd: A tanácsok szava)

Bev.: A tanácsok szavát követi az ember. Szinte azt mondhatjuk: a tanácskozás lényeges eljárási módja az embernek. Csak az a kérdés: kikkel tanácskozik és kikre hallgat? Annál inkább, mert ebből a tanácskozásból születik az ember belső világa. – Ha az év végén vizsgálat tárgyává tesszük, hogy milyen tanácsoknak voltunk a követői, akkor reádöbbenünk arra, vajon jó tanácsokat fogadott-e be életünk?

1. Megállapíthatom, hogy hallgattam természetem alsóbbrendű hangjaira...

Itt az ösztönök kísértő szavaira kell gondolni...

- a) Concupiscentia oculorum.
- b) Desideria carnis.
- c) Superbia vitae.

2. Megállapíthatom, hogy hallgattam – másodsorban – emberek hízelgő szavaira...

- a) Hízelgők szava...
- b) Bűnre csábítók hangja...

3. Megállapíthatom – harmadsorban –, hogy hallgattam lelkem intő szavára...

- a) Élet-újjászületés beszéde.
- b) Isteni élet kivirágoztatása.

Bef.: Ha a hallgatás „rossz útra” vezetett, akkor bánkódás a feladat. Ha Istenhez „vezetett”, akkor a hála „Te Deum”-ja csengjen ajkunkon. A Genézis szerint Éva hallgatott a kígyó szavaira – és bűnre esett. De Saul hallgatott az isteni szóra – és a népek apostola lett. – Az év utolsó percében szól az Isten. Hallgassuk az Úr szavát. Temethetjük a múlt terhét és Istennel lehetünk az új esztendőben.

12. beszéd: A Szilveszter esti harangszó oktatása

(Erkölcsei beszéd: Mit mond nekünk az esti harangszó?)

Bev.: Mint minden nap, úgy Szilveszter estén is felcsendül az esti harangszó. De a hálaadásra hívó harang ma többet mond és nagyobb feladatra indít. A hála imája most egy évnek végén száll az ég Urához és kegyelemkérésért, áldásért emelkedik az emberek Atyjához. – Hallgassuk csak a csilingelő harangunk szavát, hogy oktató beszéde nyomán mondjunk hálát a múlt jótéteményeiért és esdjük le a jövő év áldását. – De hogyan tegyük mindezt?

1. Hulljunk térdre – a bőségesen adakozó Úr előtt.

Mert mit köszönhetünk?

a) Magát az életet, amelyet élünk. De olyan életet, amelyre ez az írási szöveg illik: „Kelj föl, te álmos, támadj föl holtodból és Krisztus rád ragyog” (Ef. 5,14).

b) Az élet javait, amellyel gazdagodtunk.

c) Az isteni kegyelmeket, amelyeket felhasználhattunk. Csak figyeljük lelki életünket, mennyit kaptunk! És a gyakorlatban hogyan vettük ezt? Az Úr Egyháza tanította. Az Úr kegyelme jóra indította. Az Úr égi áldása virágba szökkentette. – De emellett családunk élete is sok boldogságot adott... Ott-hon... Gyermekek...

d) És ha szenvedések kísérték? Akkor azokon át is lelkünk nemesedett. Kisebb a szenvedés támadó ereje, mint az Isten kegyelme. Sőt igaz az is, hogy arányos a szenvedés és a kegyelem. – Mindezért mire int a mai harangszó? Hálára – az ég Urával szemben.

2. De ezzel elhalkul-e az esti harangszó? Tanítóan szól tovább mondván: **bizakodva kérjük az Újévben az Isten kegyét.**

A mi életünk változó hullámzás. Bizonytalan a jövő. De ugyanaz és ingathatatlan az Úr. „Te pedig ugyanaz vagy, és éveid nem fogyatkoznak el” (Zsid. 1,12). Az állandóság pedig a szeretet valóságában él. Így tehát bizalommal nézhetünk a jövő elé. – Mit kérhetünk?

a) A földi élet békés alakulását.

b) A lelki élet szent bontakozását.

c) A természetfeletti élet sok és bőséges kegyelmét. Azt az életet, amelyet így hirdet a próféta: „Hiszen közöttünk vagy te, Uram, mi a te nevedet viseljük” (Jer. 14,9) és: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: Mindez azután azért is nagyon fontos, mert a földi évek számnövekedésével fogyatkoznak az égtől elválasztó évek és napok száma. Mi számban előre jutunk, 66... 67... stb., de egekben fogyatkozó várakozási számok közelebb hoznak az örök partokhoz. Oda pedig telített lélekkel kell érkeznünk. Ezért hallgassuk és kövessük a Szilveszter esti harangszó tanítását.

13. beszéd: Te Deum laudamus!

(Erkölcsei beszéd: Hálaadásunk)

Bev.: Sokszor csendül az ajkakon az egekbe törő „Te Deum!”, de kivételes erővel Szilveszterkor.

Ilyenkor a tömött templomban teltebb az ének és erős dallammal ostromolja az egek kapuját. – Mit hoz magával a templomba a Szilveszter esti hívők serege?

1. Van bennük sok „Te Deum”.

- a) Egyéni életük gazdagodásáért.
- b) Szeretteink boldogulásáért.

2. De él bennük sok „Veni Sancte” is.

- a) Hogy isteniek legyünk.
- b) Hogy istenivé alakítsunk.

Bef.: Mindkettő együttesen cseng az imában. Az Úr jól érti a hála szavát. Igényli és jutalmazza. Ezért van benne a jövő évi „Veni Sancte”-ja, és ezért hihetjük, hogy reánk száll a Szentlélek ereje.

14. beszéd: Holt számok, élő lelkek

(Erkölcsei beszéd: Növekedés – Lélekyarapodás)

Bev.: A naptár 12 hónapra, 52 hétre és 365 napra osztja életünk egy szakaszát és egyszerűen **évek** kereszteli. Az ember azután hajlandó saját életét is számokkal felosztani és ezeknek a számoknak növekedő sora után a földi élet lehetőségeinek arányát fogyasztó arányúnak mondani. A hét éves még sokat vár, a hetven éves az élet peremén érzi magát. – Pedig az igazság nem itt rejtőzik. Ezek a keretek olyan tartályok, amelyekben elrejtőzik az igazság, amelyet így lehet az Evangélium gondolataival megfogalmazni: az ember életének növekedését a tökéletesedés adja, és érettségét a hivatásteljesítés betöltése biztosítja.

1. Az életben a gyarapodást – a tökéletesedés adja.

- a) Nem számok nagyobbodása.
- b) Hanem az erényes tettek sorozata.

2. A célbajutást pedig a teljesített kötelesség biztosítja.

A gyümölcserés nem idő kérdése. Csak időben történik. A lényeg: a jövő életre való kifejlődés. Neki ez a hivatása. Őt erre indította a Teremtő. Az emberi feladat egyrészt ez, de másrészt életsugárzás. Mindkettő teljesítendő szent hivatás.

a) Magunk élete önnön kezünkben pihen. Isten kegyelme velem. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). Csak a magam munkája is itt legyen. „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt. Többet fáradtam mindnyájuknál, igaz ugyan, hogy nem én, hanem Isten kegyelme velem” (1Kor. 15,10).

b) Mások szolgálatának mikéntje hivatásunk teljesítésétől függ. Sokra – gondoljunk. Sokat – fáradozunk. És sokat – adjunk.

Bef.: Az nem számít, hogy mit írnak majd a sírfánkra. Az év itt is holt számjelzés. A lényeg ez: mit ír Isten feltámadt homlokodra? –Ezért kell az évnek nevezett életszakasz végén elmerengnünk: mit szereztünk? Vajon holt számmal lettünk-e gazdagabbak, vagy lélekkifejlődésben értékesebbek? Imádkozunk, hogy ez utóbbit mondja rólunk az égi Teremtő.

15. beszéd: Keresztfák a rónaságon

(Erkölcsei beszéd: Útjelző keresztek) – (1942)

Bev.: Mindig állítottunk ilyeneket. De temetőkbe és úttérőkre. Igaz beszéd ez: az ember úttérőit a keresztfák jelzi igazán. A leggyakoribb azonban a temetői kereszt. Azért, mert lábánál pihenünk és erejében feltámadást várunk.

1. Az év végén arra gondolunk: sok emberi tettet kell temetnünk emberi akarásunkból.

a) Az élet úgy pereg, hogy azonnal temető lesz.
b) De temetünk úgy is, hogy akarunk feledni. De különösen a rosszat. De ez csak látszólag igaz. Minden kísér és új cselekvéseket szül.

2. De bizakodjunk, hogy az igazi Keresztfák hatalma eltemeti a rosszat és feltámasztja a jót – isteni szeretetből.

a) A temetést a bűnbánat adja.
b) Az új életet a kegyelem biztosítja.
c) Ezért imádkozunk ma este, hogy ne csak temetése az ó-évnek, hanem bűnöknek is, és legyen feltámadása ne csak az újévnek, hanem az új életnek is.

Bef.: Legyen Krisztusével egyező az emberi akarás. Így krisztusi lesz az újév élete.

16. beszéd: Amit az ember nem lát és bír (Erkölcsi beszéd: Mérlegen)

Bev.: Az ember életkincstára tehetségben: Isten adománya, teljesítésben pedig: az ember munkája. A lehetőség és segítség az Istené, a megvalósítás az emberé. Tehát valójában a múlt az ember birtokálománya. – Legyen vizsgálatunk tárgya: mivel telítettük az elmúlt évben lelkünk kincstárát?

1. Nézzük először: vajon gazdagodtunk-e Isten szent színe előtt?

a) Lehetséges ez a talentumok gondozásában. Hisz egynek öt talentumot, a másiknak kettőt adott az Úr... És a munka arányában értékelt... Az Írás így írja le az adakozó Urat: „Egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint, aztán elutazott. Aki öt talentumot kapott, menten kereskedni kezdett vele és másik ötöt nyert rajta. Ugyanígy, aki kettőt kapott, másik kettőt szerzett. Aki pedig egyet kapott, elment, gödröt ásott és elrejtette urának pénzét. Hosszú idő múlva megjött a szolgák ura és számadást tartott velük. Jött, aki öt talentumot kapott, és fölmutatta a másik ötöt: Uram, öt talentumot adtál, nézd, másik ötöt nyertem rajta. Jól van, te hűséges, derék szolga! – mondta neki ura, mivel kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömeibe... Végre jött az is, aki csak egy talentumot kapott és így szólt: Uram, tudtam, hogy szigorú ember vagy: aratsz, ahol nem vetettél, és gyűjtesz, ahol nem szórtál. Ezért félelmemben menten a földbe ástam talentumodat. Itt van, ami a tiéd. Te haszontalan, lusta szolga! – kiáltott rá ura, tudtad, hogy ott is aratok, ahol nem vettem, és gyűjtök, ahol nem szórtam? ... Vegyétek csak el tőle a talentumot, és adjátok annak, akinek tíz talentuma van! ... Ezt a haszontalan szolgát pedig vessétek ki a külső sötétségbe! Ott sírás és fogcsikorgatás lesz” (Mt 25,15-30)

b) Lehetséges ez az Úr jelentkezésének éber hallásában. Az Úr szavaira gondoljunk. „Boldogok azok a szolgák, kiket uruk érkezése ébren talál! Bizony mondom nektek: felövezi magát, asztalához ülteti és gondosan kiszolgálja őket” (Lk 12,37). Majd: „Ne is aludjunk hát mint a többiek, hanem legyünk éberek és józanok... öltük föl a hit és szeretet páncélját, sisakként pedig az üdvösség reményét” (1 Tessz. 5,6 és 8). – Magad ébersége után másokat is védelmezel. „Ébredj föl, erősítsd meg a többit, aki halálán van... Ha nem virrasztasz, mint a tolvaj jövök (hozzád)...” (Jel. 3,2 és 3).

2. Nézzük másodszor: mennyi bűnnel terhelt a múlt?

a) Ne ijedj meg ettől az elvi tételtől. Hiszen igaz az Írás szava mindnyájunkra: „(hisz nincs ember, ki ne vétkeznék)... Vétkeztünk, gonoszul cselekedtünk, istentelenül tettünk” (3Kir. 8,46 és 47). „Íme, gonoszságban fogantattam, és bűnökben fogant engem az én anyám” (Zsolt. 50,7). „Ki mondhatja: Tiszta az én szívem, tiszta vagyok a bűntől!” (Péld. 20,9).

b) Vizsgáljuk azután saját életünket. De a lélek titkos szentélyében, elkomolyodó egyoldalúságban. Ott is sok a bűn. És ez nagy teher a lélekre. „Bűneim miatt nincs nyugalma csontjaimnak, mert gonoszságaim elborítják fejemet” (Zsolt. 37,4 és 5). „Gonoszságomat elismerem, és bűnöm előttem van szüntelen. Egyedül ellened vétkeztem, s ami előtted gonosz, azt cselekedtem” (Zsolt. 50,5-6). – Legyen részletes a lelkiismeret vizsgálat! Mintha egyedül volnék a csendes templomban az Úrral. Ő felfedi a terhelt múltat. Jól mondja: „Quiquid latet, apparebit...” Minden rejtek felderül ott. Az Isten megvilágosító ereje azt teszi. De ennek nyomán legyünk alázatosak bűneink miatt. „Mert igazságos vagy mindenben, amit velünk tettél, és minden cselekedeted igaz” (Dán. 3,27). – Az igazi életértékeléshez ez szükséges: „Megfürösztöm éjjelenként ágyamat, könnyeimmel öntözöm nyugvóhelyemet. Szememet a fájdalom homályossá tette... Az Úr meghallja könyörgésem, az Úr figyelembe veszi imádságomat” (Zsolt. 6,7-8 és 10). – Mindezt tudva: „Megvallottam előtted bűnömet, gonoszságomat el nem rejtettem. Elhatároztam: Megvallom magam ellen hűtlenségemet az Úrnak, és te vétkem gonoszságát megbocsátottad” (Zsolt. 31,5). – És vállald a büntetés súlyos terhét! Nem csoda, hogy a bűn büntetése kísér. Méltán mondja az Írás: „...ne mondd Isten küldötte előtt: Nem gondoltam meg!”... (Préd. 5,5), hanem hallgass Ezekiel próféta szavaira, amelyek keményen figyelmeztetnek a büntető Isten erejére: „Ellenük fordítom arcomat; kimenekülnek a tűzből, de majd a tűz emészti meg őket. És megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, amikor arcomat majd ellenük fordítom” (Ez. 5,7). „...a bűn pedig, ha végrehajtják, halált okoz” (Jak. 1,15). „...a bűn egy ember által lépett a világba, s a bűn miatt a halál, és így a halál minden emberre áterjedt, mert mindnyájan bűnbeestek...” (Róm. 5,12)... De a bánkódó lélek Magdolnával, a bűnös asszonnyal, a fohászkozó latorral együtt lesz a mennyek országában.

Bef.: A lelki vizsgálatnál csodás kegyet kérünk. Olyan varázslatos erőt, amely aranyá, életaranyá

változtatja a föld sarát. A földi életben idegen ez. De az isteni kegyelemáramlásban a bánkódás és bocsánatkérés szent tényével valósággá lesz. – Így az életarany drága kincstárának birtokosai lesztek...

17. beszéd: Mi az ember kincsállománya?

(Erkölcsei beszéd: Lélekkincseink)

Bev.: Régi legenda mondja: amely házban sokan laktak, és sok küzdelem, szenvedés és szenvedély ütött tanyát, az a ház varázslatos kastéllá alakult át. A jelentése ez: a sok-sok élmény díszes palotává alakította a lélek szentélyét. Minden egyesünk évek során át élte belső életét. Ott is varázslatos kastéllá alakult a lélek szentélye. – Kérdezzük tehát: mik élnek lelkünk mélyén?

1. A múltból eredő élmények.

Nem temethető ugyanis a múlt. Csak látszólagos a temetés, mert időközönként felébred a múlt. Minden kísértetjárás feltámad...

- a) A sok rossz cselekedet.
- b) A sok rossz elhatározás...
- c) Itt-ott megvillan a sok jó szándék.

2. Bennük pihenő jótettek is.

A könyörület, a szeretet, a részvét, az adakozás. Ezek mind anyagi alakban jelennek meg és áldott kísérőként állnak mellénk...

3. Végül Isten kegyelmének szent televénye.

Ez pedig nagy kincs. Ne álljunk ellen a Léleknek, mert az apostol szerint ez a legnagyobb bűn. Az ellenállásról így beszél: „Ti keménynyakúak, ti körülmetéletlen szívűek és fülűek! Mindig ellenálltok a Szentléleknek, ti is, akárcsak atyáitok! (Ap.Csel. 7,51). – Mindenkit segít az Úr! Mindenkinék kegyelmet ad az Úr! „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). Mindenkit megszentel az Úr! De a nem akaróval szemben kemény az ítélet. És ezért az Isten kegyelmének erősítése és életté teremtése a legnagyobb kegyelem, de a fel nem használt kegyelem örök vád ellenem.

Bef.: A varázslatos kastély rendezése az Úr munkája lehet. Görög legenda szerint Herkules a Stix folyó levezetésével tisztítja ki Augias istállóját... Erre a munkára és a tisztult lélek díszítésére figyelmeztessen az évszámoló „leszámlálás”. – De jól jegyezd meg, hogy a lélek hulladékkal telt megrontott szentélyét az Úr Szent Keresztjéről csorduló Szent Vér teszi ragyogóvá. – Csak odaadó munkával vezesd ezt a szent folyamot drága lelkedben!

18. beszéd: A falinaptár utolsó lapja

(Szimbolikus beszéd: A kalendárium lapja) – (1942)

Bev.: A december havi utolsó naptárlapot egyszerű gesztussal leszakítja és eldobja az ember. Szinte azt suttogja a szállva papírkosárba hulló lapocskára: az év utolsó napja is a semmiségbe vész... Pedig a jól látó szemek sok mindent látnak az elhajított papírlapon... Az utolsón éppúgy, mint az előzőkön... Rajta izzik cselekvéseink egymásutánja, amely komoly felelősségre hív Úratyánk előtt.

1. Rajta van botlásaink, bűneink hosszú sorozata.

Nyissuk csak meg az emlékezés zsilipjeit. Nem a hirtelen és elfogult „semmi rosszat sem tettem” kapkodással, hanem az őszinte, igaz lelkiismeret odaadásával.

a) Teleírottak fog látszani az eldobott papírlap. – Végezzünk komoly lelki vizsgálatot. Otthonomban?... Hivatalomban?... Magányomban?... Más szempont szerint: magammal?... Felebarátommal szemben?... Istennel szemben?... Sűrűn teleírott lesz a kalendárium sok papírlapja. Azért van az, hogy ez a bűntudat valamiféle zavaros önálázatot vált ki.

b) A felelősségtől szabadulni akarók a mulatozás zajába akarnak temetkezni. Vígóság, bohókás babonák közt akarja a feledés bútalát kiinni az ilyen ember. De csak mámor az, amely a szomorú valóságba ébreszt.

c) A felelősséget komolyan érzők a templomba sietnek. Bár Bacchus és Venus tanyáit is megtöltik az emberek, de a templomok hajóit is zsúfolásig sűrítik. Jól van ez így. Sok ebben a bűnbánat, az elégtétel. A reménykedő ember bánkódik, mert a bűnbocsánatban hisz. Törölni akarja a múlt bűneit, hogy kezdetet jelezzen a jobb élet vonalán. A térdenállás, a mellverés múltat töröl és a jövő év kezdetének első iniciáléjára fehér lapot prezentál.

2. De a szilveszteri kalendárium lapján rajta pihen jótetteink és áldozatos cselekedeteink együttese is.

Jól van ez így! Kell, hogy érték legyen a jóság.

Jótetteinket feljegyezi emlékezetünk. Földön tudunk róluk, égben javunkra tudják. – Jótetteink a következő jócselekedetek alapja. Egyikből fakad a másik.

Szépséges virágfűzért adnak lelkünk szentélyében Istenatyánknak! – De azt is jól tudjuk, hogy ezekben a cselekedetekben több volt az Isten kegyelme, mint az ember megmozdulása! Ezért is hálás köszönet jár. Ez a hála magyarázza, hogy a jó lelkek ilyen nagy tábora siet a hálaadást végző Egyház köré. Ti is azért jöttetek! Örül a lelketek, hogy tehetitek, mert a megköszönt kegy új adományra készíti az Urat! Így lesz a hálaadás a szebb jövő hajnalhasadása!

Bef.: A falinaptár papírlapja behullik a papírkosárba... De a reájegyződő életadatok élnek!... Könnyörögve könyörgünk, hogy tűnjék el a sok rossz a fájdalmas bánatkönnyek nyomán, de örökké éljen a jó az Úr kegyelme révén! – Ez az imádság a mi évvégi imádságunk.

19. beszéd: Összeomló, vagy örökké bontakozó?

Bev.: Kérdés ez mind az anyagi, mind a lelki világ területére...

1. A tárgyak szétesnek.

a) Jók is. Föld... anyag... „...mert elmúlik a jelen világ” (1Kor. 7,31).

b) Utaink is.

2. A személyek végnélkül élnek.

a) Rosszak. Elpusztulva, eltévedve élnek. Isten és a jók világában egy a sorsuk: „...elvész az istentelenek ösvénye” (Zsolt. 1,6). „Miként a hang, úgy tűnt el emlékük” (Zsolt. 9,7). „A gonoszok számítása pedig semmivé válik” (Péld. 10,28).

b) De a jók? – Ha az Istent kéri, megmaradnak. Személyes életben! „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Bár az utóbbiakhoz sorolna az új év!

20. beszéd: Mit nyerhetünk Megváltónktól?

(Dogmatikus beszéd: Az adakozó Jézus)

Bev.: Jézus Krisztus a világtörténelem központja, mert az Atya élő Igéje. Emberré levése az isteni Szeretet túlcserélő kiáradása. „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). – De mit adott nekünk a múltban és mit ad nekünk a jövőben?

1. Az előző év is kegyelem vala.

a) Kegyelem volt – mert megmaradt az életünk.

b) Kegyelem volt – erkölcsi támogatásunk.

c) Kegyelem volt – az isteni természetben való részesedésünk.

2. Az újév is kegyelembőség léssen.

Forrás a Keresztfá, amelynek tövénél az üdvösség itala csordul. Csakis ennek erejében bízhatunk. „A kereszt hirdetése ugyan oktalanság azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje” (1Kor. 1,19).

a) A megváltás kegyét adja.

b) A megerősödés Itálát kínálja.

c) Az örök élet kelyhét nyújtja. „Ez a kehely az új szövetség az én véremben, amelyet értetek ontok... Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,20 és 19).

Bef.: Így gazdagodtunk és gazdagodunk! De ébresszük és hozzuk boldog öntudatunkba ezt a kegyelemáradatot!

21. beszéd: Isten keze a múlt történéseiben

(1943, Egyetemi templom)

Bev.: Ha az ember művészi ihletettséggel írt színdarab végén összefutó függöny jelenését nézi, elhalkul a színpad, és a nézőtérén az öröme és fájdalomra hangolt nézők tapsban ünneplik az író írta gondolat diadalát. Az az érzés támad, hogy a színpad epizódjaiban lejátszódó eseménysor sok kéztől irányított, sok szálból fonódott történésében küzdelmek, harcok útján diadalra jutott az, ami fönséges és gyönyörű. Ennek az a háttere, hogy aki kívülről nézi az eseményeket, a lélek csodás tekintetével észreveszi az egybefogó feszítő, irányító erőt, amellyel ellentétek ütközéséből kibontakozik az igazság, és ennek a gondolatnak diadalát akarja csendíteni. – Isten gyönyörűséges színjátékában, az élet mozgó fergetegében az ember vagy cselekvő tényező, vagy csak más cselekvését szemlélő. Lett légyen ez tevékenység, vagy csak a nézők szerepe, akik az eseményeket a más életében szemlélik és azokhoz tartoznak, akik kívülről figyelik az eseménysort; azt keressük és vágyjuk megállapítani: **megtalálható-e** az ember **egyéni** életében és a **nemzet** életében a hatalmas, indító **isteni kéz**, amely eseménysor szálait szöve, azokat az ember élete emelésének érdekében adják? Áthúzódik-e az életen az a csodás, gyönyörű, isteni aranyszál, amely arra figyelmeztet, hogy mi emberek, ennek az isteni színjátéknak szereplői és irányítói isteni kéz segítségével jövő élet boldogítói vagyunk? – Aki földi élet peremén, vagy évnek végén visszafelé tekintve próbálja az elmúlt év eseményeit vizsgálni, rádöbben arra, hogy e nagy történésben **örömök, küzdelmek, szenvedések** jelzik az ember útját. E három szempontból azért akarjuk megfigyelni az elmúlt év eseményeit, mert ezekből visszatekintve rádöbbenünk, hogy Isten keze jár életünkben és egyének életét és nemzetek útját akként irányítja, hogy egyesek és nemzetek tökéletesebb formákhoz tudjanak eljutni. Csodás gravitációja van az életnek, mely az örök Sarkcsillag felé húz, ha nem veszi is észre cselekvés pillanatában a visszanező lélek. De végül rádöbben arra, hogy nem véletlen eseménysorozat az élet, hanem Istenatyánk kezétől szőtt szent életszolgálat története.

1. Ma „Te Deum”-ra gyülekeztünk itt az emberek szent együttesében.

A múlt év **örömeit** próbáljuk idézni, amelyeket azért szórta az Isten keze, hogy az életet megemléjk, lendíteni próbálják. Ha föllevenítenénk az örömeiket, volnának, akik megdöbbenve mondanák: kevés lesz e sereg. Arra a nagy emberre akarok hivatkozni, aki így írt: hiszek a könnyek szent „egyenlőségében”... Annyi örömkönny csordul, amennyit csordít szenvedés és keserűség. Jó szembenézni ezzel. Tény az, hogy az élet annyi örömet hozott, amennyi egyensúlyt mutat könnyel és szenvedéssel. Nem nagy örömökre gondolok, hanem apró kis örömökre, ahol Isten jósága mutatkozik. Családi örömök... a gyermek örömei iskolában, ahol jó szót kapott, szent példát hallott, látott, és e benyomások megemelték a lelkét, közel érezte magához az Urat. – E szent hely is szól és örömeiket ébreszt. Hányan közületek jártatok ez év folyamán e szent helyen, betértetek ide reggel, vagy délután, kaptatok az Úrtól erőt, kegyelmet és biztatok eltávozván abban, hogy az Úrnál hagyjátok, ami élet nyomorúsága, szenvedése. Hányan voltatok, akik gyönyörűséggel vettétek az Úr Szent Testét a szent asztaltól. Az elsők azok, akiket föld zarándokéletét élve öröm telített, a második égből szálló kegyelem birtokosainak népe, akik az örök élet várományosainak nemzedékeként örvendezik. Nem adatnak örömök azért, hogy csak kielégítést hozzanak, hanem hogy könnyebben tudjunk járni Isten hegye felé. A Breviáriumban olvassuk: gyönyörűséges az élete annak, akit a kegyelem magával ragad. Azok a Lélek megszállottjainak életét élik. Ti vagytok ezek, akiket az élet szépsége utáni vágy megszállottá tesz, és emelkedni tudtok Isten országa felé.

2. Ha a szenvedéseket előidézhetném, hívom, hogy jelentkezzenek.

Ezeknek a serege légió, mert harcos katonaság az ember élete a földön. Nem teremtettünk azért, hogy az élet boldogságrévében éljünk itt. Parancsunk az, hogy az élet **küzdelmeit** vívjuk. Csodálatos útján szembetalálja magát az ember a földdel, szent. Tamás szerint: az engedetlen földdel, azzal a lépcsőzettel, amely megtagadja a szolgálatot az embernek, aki megtagadta Istennek a hűséget. Nem terem a föld mást, mint bojtortját, ha eke vasa nem szántja fel. Kövekből nem épülnek házak, ha nehéz munkával nem törnek a hegyből. Nem terítetnek asztalok másként, ez is keserves munkának dolga az otthonban. Nem szövetnek köntösök, nem készülhet semmi fáradságos munka nélkül. **Küzdelmek emberekre**, a verejték emberei vagyunk, akik nagyobb, erősebb emberekké akarunk lenni. Küzdünk önmagunkkal, hogy minden úgy történjék, ahogy határozatba vettük, szenvedélyes voltunk harcban áll, hogy küzdelemmel tudjuk tökéletesebbé teremteni magunkat. Ebben a küzdelemben szent. Pál szavai segítsenek: fussuk be kemény küzdelemmel az életutat, hogy elnyerjük a győzelem koronáját Krisztussal, aki elhagyta a föld örömét, keresztet, szenvedést vállalt, nem törődve népének gyalázkodásaival, – és most ül Istennek jobbjára felől. Küzdelmek azért vannak, az ember erejét megtörő, kimerítő munkát azért végez, hogy azon át erényekben gyarapodjék. Isten beszéde, hogy harcos, kemény küzdelemben erősödik az erény. Aki keménynek találtatott, azért tette Isten próbára, hogy tiszta életét, erényességét,

kemény férfilelkületét acélosítsa. – Honnét fakad ehhez erő? Anteus mindennap földanyjától vett erőt, az ember szent erőt Istenatyjától vesz. Hiába támaszkodik a földön, hiába akar belőle szívni mindent, a halál előtt elernyed tagjai visszahullanak a földre. Ha egekre nézel, megcsordul az ég kegyelme, úgy érzed, hogy Istenatyád lelkéből erő lép lelkedbe, acélossá teremt, és életed betorkollik a diadal tengerébe. Aranyszálat sző Isten keze, az ember életét úgy intézi, hogy végül is diadalt arasson. Judit könyvében áll: bízunk abban, hogy bármilyen szenvedés, küzdelmek támadnak is ránk, higgyünk abban, hogy Te vagy, Isten, az Úr és minden meghajlik Előtted! Ez azt jelenti, hogy bennünk a gyönyörűség tudat él, hogy az élet minden küzdelmes harcában velünk az Isten.

3. Szenvadás-sorozat felújítása nyomán rádöbben az ember, hogy az elmúlt év mennyi nyomort, szenvedést, halált hozott.

Hozta az élet természetes törvénye, és hozta „Mars” nyomorúságos kísérete... Megdöbbenve kérdi, hol van itt a Messiás országa? Hogyan lehet a népeknek olyan igazságot hirdetni, hogy a békességet higgyék? Hol van ez a világ? – Krisztus válaszát az Írás szava adja: Isten angyalai lesznek, kik hűségben tartanak Mellette. – Őt követve, parancsait az életben megtartod?... Jeruzsálemről mondja Izaiás próféta, mikor a nép zúgolódik: ha Isten öt napig nem segít, földadjuk a várost. Te időt szabsz Isten irgalmasságának? Hiszen a mindenek Ura a szörnyűséges napokban is veled van. Jusson eszedbe, hogy mindig veled volt Isten, hogy életed nem a szenvedés, nem a letörést szolgálja, hanem Isten azt akarta, hogy ez teremtsen belőled tökéletesebb életű, több, szabadabb embert. Ez a gondolat az, mely Isten szavára próbára tette Ábrahámot, mikor Izsák áldozati báránya lett; ez szól Jób szenvedéseiben; bár szólna Isten, hogy észrevenni tudd, ezer meg ezer a bűnöd, és ha nem szenvedés követné, mi lenne belőled?! – Szilveszter estéjén figyelmeztetést hallottunk, azt láttuk, hogy életünket az élet megszentelése érdekében kell adni elégtételül és engesztelésül mások bűneiért. E szent hely a tanú, hogy több évtized múlt el, hogy nem volt 102.000 ember, aki az oltárhoz közeledett és emelkedés szent lendületét csikarta ki az örök Kenyérhez kényszerülés útján. Utcáról jön az Úr népe, keresi, hol törik az eledelet, mely lelke táplálékát nyújtja? Szenvadás sajtolja az emelkedés vágyát. – Szent büszkeségünk, hogy az engesztelés mozgalmát e templomból indították meg az országban. Sok ezren így akarnak eszközei lenni Istennek, hogy kegyelméért könyörögnek azokért, akik az Úrtól távol vannak. Az isteni kéz észrevétele szenvadás kérésével a lelkek nemesítését, tisztulását szorgalmazza.

Bef.: Az isteni kezet kerestük, a csodás aranyszálat, amely azt mutatta, merre vezette az isteni kéz, a Gondviselés útját jelezve. Szilveszter este visszatekintő tekintetben magatok életében rádöbbenetek arra, hogy örömeiket szóró, küzdelmeket adó, szenvadást hozó epizódok azért jönnek, hogy emelkedjék az ember, megtalálja az élet igazságát, amint a magatok élő élete mutatja, hogy az elpergett élet életek nemesítése volt. – Ma eljöttünk, hogy „Te Deum”-ot zengjünk Krisztusnak. A kis színjátékot tapsal ünneplik, ha diadalt aratott a fönséges gondolat. Mi „Te Deum”-mal tapsolunk Krisztusnak, diadalát énekli a jobbá lenni akaró lelkiség, megfogta a kezet, amely életét irányítja, követi útmutatásait, mert hisszük az élet felmagasztosulását, földtől szabadulását és hogy isteniesítése szolgálja a Mindenhatót.

22. beszéd: Az örökké irányító Atya

(1945, Egyetemi templom)

40

Bev.: Az év mesgyéjén ráborul a természetre az elsötétedés... Az emberek hívó serege az Isten házába siet, mert kötelességének érzi, hogy égi Atyjának hálát adjon és alázkodva könyörögni akar a következő sötétnek látszó év elején. – Egy híres angol szónok: Considine jezsuita atya írja: az ember akkor él csupán önmagához méltó életet, ha szent hitté teszi, hogy 1) nem történhetett és nem történhet vele semmi, amit a teremtő Atya meg nem engedett volna; 2) nem boldog addig az ember, amíg hittel lélekbe nem vésné, hogy a jövőben sem történik más, hogy az események sorozata földi ember életjavát, örök Atyánk dicsőségét ne hozta légyen. – A mai év-végén tehát ez a két gondolat fejtegetése áll elénk és feladattá jelentkezik: 1) mutatja-e a múlt év történelme, hogy a lefolyt szörnyűségeket Isten akarta, a borzalmas eseményeket Ő engedte?; 2) nézhetünk-e úgy a jövőbe, hogy abban Isten terveit, szándékait lássuk?

1. Nehéz, fájó szívvel nézzük a kérdés első gondolatcsoportját és fölvetni próbáljuk a kérdést: az elmúlt év szörnyűségei lehetséges, hogy Isten akarata szerinti voltak?

A borzalom lehetséges, hogy helyet foglal Isten tervében? Fölteszem a szörnyű kérdést: atya-e az Isten, aki a föld szörnyűsége, nehéz csapásait ilyen módon nehezíti emberfiaira? – Aki fölületesen

néz, az káromló gonoszsággal fog felelni. De az Isten szerinti ember, aki Isten szemével néz, minden szörnyűség ellenére hálálkodva borul Isten színe elé. – Aki csak visszapergetné a múlt eseményeit, az nem az Isten embere. Az igazi látó tudja azt, Isten keze **elvette, ami földi**, áldott keze hazavezetett az Ő útjára, vagy aki földi pályáját befutotta, szent országába. Azok életét vette, akik betöltötték hivatásukat, azoktól vette el, ami föld, akik túlságosan ragaszkodtak hozzá és mivel szerető szóra nem hallgattak, erős kézzel szakította el tőlük. Ez a föld nem olyan otthon, ahol örök hazánk vagyunk. Hinni kell tudni Krisztus szavát, amely örök megoldást nyújt: „... én nem vagyok e világból” (Jn 8,23). „Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36). A hívó lelkét átjárja az igazság ereje: e szépséges világon át-futó feladatot teljesítő ember életét éli, nem nyúl a föld gyümölcse után, nem kívánja asztal bőségét és serleg habzó italát... Az ő itala a forrás, étele a kenyér, lelki itala Krisztus Szent Vére, étele az Úr Szent Teste. Ez észreveszi, ha szeretépte is mindenét az élet szörnyűsége, ha Isten gondviselő keze ránehezedett is, a földhöz tapadó emberhez azért látogatott, hogy kitépje a földből, ha gyökerét túlságosan belevágta és belőle nem az élet erejét, hanem az élet célját várta... Az ostrom sok ember lelkét Istenhez vezette. Beszélhetne erről sok paptestvérem –tőlünk 30 pap járt bunkerről bunkerre, naponta 3 misét mondott –, mert igényelték, kitért lélekkel várták Krisztus egyszerű követőit. Lélek-regeneráció napjai voltak ezek. Kevés akadt, aki káromló szavakra nyitotta ajkát. Ezek is jöttek később és bűnbánó mellveréssel mondták: megéreztek, hogy mindezt elveszi Isten, Aki a lélek értékét adta, Akinek bocsánatát kérjük és áldásáért imádkozunk. – Van olyan atyai kéz, amely azért sújtja az embert, hogy elvonja azoktól, amik külső emberi vonások, túlzott földi örömök, amelyek elvonják őt az égtől... Aki a londoni rádiót akarja hallgatni, észrevehette, hogy a leadást elnyomja a magyar rádióból közvetített zene. Itt nem zene, hanem döngető kéz jelentkezik, amely mintha ajtót verne. A hatalmak hatalmasa jelentkezik, Isten ereje, az embert egek felé emelni akaró nehéz dübörgő ütése. Aki ezt megérzi, az letérdel Krisztus előtt: köszönöm, Uram, hogy nehéz kezed úgy ébresztgette lelkemet, hogy amit nem sokba vett lelkem, a lélek értékeit, azt most égi öröknek tekinti. – Akit elvitt örök világba, azt hazavitte. Mindnyáján hazatérünk előbb, vagy utóbb. Megérezzük, hogy ennek az otthonnak örök lakói leszünk, addig Isten szent otthonába zárandokló zárandoklatot végzünk...

2. Nemcsak a múltban irányított, vezetett, ha kellett: sújtva emelt, vagy hazavezetett Isten keze; Ő szabja meg a jövőt is, és nem történik semmi, ami Isten tervében helyet ne foglalna.

Ez annyit tesz, hogy mi, akik itt maradtunk, mindegyikünknek Istenatyánk felelősséges feladatot rótt vállára. Milyen ez a feladat? Egy szóval így jelezhetném: **elhivatottság**. – Krisztus csodás jelével jelettek vagyunk, nem megvetett páriák. Aki kötelességét teljesítette, hivatását megfűtötte, azt hazahívta, akire még feladatot ró, azt itt hagyta az Úr. – Mi lesz a következő évben, azt Isten tudja. Szilveszter alkonyának felhője ráhúz az elmúlt évre, de még sötétebb az a vonal, amely a következő év számával jelezte. De az nem bizonytalan eseménysorozat egymásutánja, hanem Istenatyánk kezébe fonódó életszövevények fonódása... Isten kezében vagyunk! Ezt az veszi észre, aki hiszi a Mesternek szavát: „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de önmagát elveszíti... lelke kárt szenved?” (Lk 9,25 és Mt 16,26). Aki életének küldetését úgy járta, amelyet a Mester tanítóbeszéde így jelez: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt 16,24), akkor kibontakozik előtte a jövő életkódéból az elősugárzó Istenarc, és a hivatottság lelki lendületével indul. Hiszi, hogy nem történhet más, mint Isten dicsősége és áldozatok folytán önéletének boldogítása. Ne színezd ezt a föld örömeivel, hiszen küzdelem és szenvedés jeleivel jelezte Krisztus útja. – A mai napon nem elég a hálálkodás, vagy az, hogy valaki Isten áldását könyörögve kéri. Az **elhivatottság** nagyszerű, fenséges érzésében térdeljünk az Úr színe elé: hív az Isten, életünk feladatával indít az Isten, és akik hűséggel követik a hívást, azok Krisztus útján járnak. A Sinai hegyen adott parancsok elseje így szól: „Én, az Úr, vagyok a te Istened...” (2Móz. 21,2)... Az apostoloknak tanított ima így kezdődik: „Mi Atyánk” (Mt 6,9)... Történhet-e baj, ahol Isten a mi Atyánk? Ezzel a gondolattal indulj: Isten életünk ezen évszakának évperemén új hivatással indít. A megemelt apostolok lelkével induljunk, megemelt lélekkel járjuk utunk, hiszen Isten, a mi Atyánk hívott erre minket.

Bef.: A köd, amely a mai alkonyon ráhúzott a városra, eltakarja, ami világosság, ami fényben volt... Az a köd, amely a jövőt fedi, még sötétebb, sűrűbb, de akkor vigasztalóan kiviláglik belőle a Krisztusarc és mondja: „Én vagyok a világ világossága” (Jn 8,12). – Egy híres németalföldi festő képe jut eszembe: a ködös, sötét messzeség háttérével áll előttünk a keresztrefeszített sötéthajú Krisztus, csak arcának fénye világít: „Én vagyok a világ világossága”... E képet nagyon sokan ismerik. Boruljunk le előtte imádkozó lélekkel és könyörögjünk azért, hogy kiverődjék a mi lelkünkben is ez az Istenarc, Krisztus arca, és a föld urai legyünk, akik az igazi fény útján járnak, Krisztus követői, Krisztus

hűségesei legyünk. Ekkor csoda történik. Kiesik a toll kezünkől, amellyel életünk történetét magunk írtuk, belekerül e szent toll Krisztus kezébe, Ő írja elő, hogy merre menjünk. – Ha a szent áhítattal néző nemcsak olvassa ezt az írást, hanem mint élete parancsoló szavát fogadja, akkor igazság lesz, hogy Krisztus hűségesei, földi élet boldogságáért küzdők, az örök Isten örök életében szent hazatérők leszünk.

23. beszéd: Szilveszter estéjén

(1946, Egyetemi templom)

Bev.: E szent helyen Szilveszter estéjén ünnepi beszéd szokott csendülni. Ez most elmarad, és megjelenik hangszóróként a püspöki kar szolgája, aki isteni küldetésénél fogva meghirdeti a főpásztor újévi üdvözlését. Ez úgy gondolandó, hogy a magyar Sion ormáról hangzó mikrofon szavát terjeszti, közvetíti a lelkek számára. Az Egyház Istentől küldött vezetőjének hangjában ez csendül: **a holnapot magyarok zarándoknépe tegye „nagy péntekké”** és minden templomban az imádásra kitett Szentség előtt imádkozó lélekkel könyörögjön, hogy a halálos veszedelemből föltámadást váró nemzet „húsvétvasárnapra” virradjon.

1. Miért hirdeti a főpásztor ezt a szokatlan, eddig elő nem forduló szertartást, hogy az egész nemzet az újévet a minden templomban kitett Oltárszentség előtt imádkozva töltse? **Ezt minden hívőtől parancs erejével kéri, elvárja a püspöki kar.**

Miért rendeltetik ez a szentségimádás? – kérdezem újra. – Amikor Isten áldását, Isten Lelkének fényét kérjük azokra, akik hivatottak a béke megteremtésére, nem szabad elfelejteni a szent igazságot: ha nem Istenre építünk, hiába építünk. Nem szabad nem tudomásul venni, hogy az emberi élet szent fundamentuma a mi Urunk Jézus Krisztus. Amikor a magyar Egyház különös súlyt akar helyezni arra, hogy nagy pénteket élő, föltámadásra váró nemzet az élet békés fundamentumát Krisztusban keresse, megkondítja a harangokat: hozzátok ide minden gondotokat az Úrhoz, temessétek a múltat, bánatot és itt kérjétek áldást a jövőre. Nyissátok meg lelketeket, a béke reményében az Istentől várt béke áldásával imádkozzatok a föltámadást váró nemzetért. Ezek lesznek az igazi boldog békességet szerzők. – Ti, akik nemcsak jajgatni akartok, hanem tényleg akarjátok a nemzet békéjét keresztülvinni, halljátok a főpásztor intő, hívó szavát: a holnap Újév napját Krisztus előtt töltsétek, és akkor ez meghozza számotokra a békét.

2. Most azt a kötelességet akarjuk pontokba foglalni, amit vár tőlünk a főpásztor. Szeretném, ha csodát tudnék tenni és olyan varázslatot előidézni, hogy e kápolna csendjében jelenlévő Úr előtt, mint nagy pénteken, az Úr koporsója felett kitett szentségi Úr előtt a holnap nap délelőttjét és délutánját szentséglátogatásra szentelnék a hívek. Magyar ember lelkében él, hogy nagy pénteken egész családjával együtt szentsírt megy látogatni, és templomról-templomra zarándokként vándorolnak... Holnap minden templomban szentségimádás lesz, és azt kívánja a főpásztor, hogy különleges módon éljétek az Újév napját. Járjatok zarándoklatot azért könyörögve: **a magyar nemzet és a világ békéjét add meg nekünk, Urunk.** – Ez olyan parancs volna, amelynek végrehajtási módját is adnám. **Legyetek ti is mikrofonok, hangszórók,** mondjátok el családi körben, rokonság, ismerősök között, hogy mit üzent a püspöki kar és mit kér minden magyar testvértől. Illesszétek bele terveitekbe, még ha valami szórakozásról kellene is lemondani, hogy egy család se maradjon úgy, hogy szentséglátogatásra el ne zarándokoljon. Nagy pénteknek nézzétek a holnap napot, délutánjának imádságából a magyar föltámadás húsvétját várjuk... Ha ezt megharangozzátok otthon, csengettyűként rokonság között is, senki se legyen, hogy el ne hozzon másokat is és az angyali életnek igazi erejét Krisztustól ne kéré. Akinek hatalom adatott, harangot kondítson, amikor a magyar nemzetről, világ békéjéről van szó. Ki a döntő bíró? Akinek Isten adta az uralmat, hogy fényt tud vetni a lelkekbe és életet áldozva életet át tud alakítani... A ti lelketekben is támadjon föl a békét teremtő ember áldozatos lelke. Aki ma Isten népe, az ne sópánkodjék, hanem áldozatos készséggel küzdeni tudjon és tudja magát Krisztus Lelkéből áldozatra hangolni. Ha így kiárad a szeretet lelke, eltűnik a sötét felhő, a gyűlölet fellege. Ezt csak Krisztusnak hiszem. Hatalmas, égbolt felé törő gyűlölet-felhőt csak Isten szeretete törí meg. Tudtok jól tenni áldozatok árán, némává lesztek, hogy a szeretet ellen ne vétsetek. Több bűn, szenvedés, halál támad nyelvtől, mint fegyverektől. Ha az ember ezt a rágalmazó nyelvet megfékezne, tüzet kívánna rá, ha mást gyaláz, – megszületnék a béke.

Bef.: Minden erő hordozói, Isten kegyelmének birtoklói ti vagytok és valóságban a földi béke kötői is. – Most átkapcsolom ezt az örök élet szent világára. Zsongjon lelketekben, halljátok e zsongó me-

lódia akkordját, amely a jövő békéről muzsikál. Ha bekapcsolódnánk, akkor ez a televízió, ez az örök Isten világához kapcsolt hullám erőt tudna adni, hogy bizakodni, dolgozni tudjatok, és ráhangolna a csodás valóságra, hogy e halódó nemzetnek nagypéntekkel kezdődő békeévvé, húsvétvasárnapi békeévvé kell lennie.

24. beszéd: Szilveszter napján

Bev.: A történesek sorában három egymásután van. Múlt: temető. Jelen: élet. Jövő: csodálatos, bizonytalan valóság. – A **múlt**: megsemmisülés. Az az ember írhatja sírhalmára fölé: „fuit”, akiben nincs semmi felsőbbrendű. – A **jelen**: az Isten szent terve és beszédes szava szerint: Ő maga („Én vagyok az „Aki vagyok”: 2Móz. 3,14). – A **jövő**: az ember. Aki jelent él és nagy jövőt hordoz magában, hogy végnélküli élete legyen. – Az a kérdés mármost, hogy és miként tudom berendezni a nagy jövő életemet, hogy a cselekvések ne csupán a múlt temetőjének törmelékei legyenek?

1. Az emberi kéz munkájában az a csodálatos, hogy minden ecsetvonása, vésőnyoma a jelenben születik s azonnal a múlt halottja lesz.

De hiszen – lehetne ellene felvetni – fentmaradnak emberi szépséges alkotások. Igaz, hogy fentmaradnak több ezredéven át, de végén is csak elkopnak. A szfinx vak szeme még vakabb és talányszerűbb lesz. Elkopnak a gúllak. Emberi mű: jelenekben született és múltakban végleg temetkezik.

2. De vajon mi lesz azzal, amit az ész próbál értékévé kovácsolni?

A zsenik erőit pergamenlapok őrzik, amelyek megsárgulnak... Új igazság jó, s elfelejtik azt, aki az előbbit felfedezte. Emberi mű volt: **hozzátartozik, hogy temetéssel végződjék.**

3. És csodálatos, hogy az Evangélium a nagy jövő meghirdetése. Azt hirdeti, hogy Isten gyermekei s így testvérek vagyunk, az örök élet birtokosai. „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van...” (Jn 6,54). Amikor ezt mondja, azt akarja kifejezni, hogy van olyan munka, az isteni erővel végzett munka, amely az örök életben érvényt találó érték. A nagy jövőndőt, az embert, a végnélküli élet hordozóját úgy indítja az Úr, hogy élete minden percében az örök életben dolgozzék. – Ne az anyagiakért, a testért, a szellemért dolgozz, hiszen mindennek célja időbeli, hanem a végnélküli életet vágyó és váró, szent csodát szolgálj és vedd észre, hogy minden pillanatnyi munkád az örök életet szolgálja. Ha kenyeret törsz éhező felebarátodnak, ha megvigasztalsz egyet embertestvéreid közül, akkor az élet, a lélek érdekében nemesedés megy végbe benned. – Lehetne-e nagyobb és szentebb érték-leleplezés, mint azé, hogy ne nézd magadat értéktelennek, sírt ásó örök temetőnek; te a végnélküli életed kidolgozója vagy! Ha ezt a szent, de alvó hitet bele lehetne kiáltani az emberek lelkebe, akkor olyan örömujjongás törne ki a világon, hogy az egek kárpitját tépné szét a hang, mert az szomorú, ha az élet születés és temetés. De megsejteni, hogy örök jövő kidolgozására adja kegyelmét az Úr: az élet legnagyobb Evangéliuma!

Bef.: Legyen kis ismerős és baráti körben ismét az oltártól a jó kívánságom: adja a mindenható Úr, hogy lelkesítsen az a gondolat, az a fenséges felemelő tudat az egész jövő évben és a többiek során át: Isten kegyelmének állandó biztosításával dolgozzék mindenütt mindig, mindenben végnélküli lelkem többé, szentebbé alakításán, hogy beléphessen a mennyek országába a diadalmas lélek: „aperite portae aeternales et introibit rex gloriae”!

25. beszéd: Az örök élet könyvének aranybetűi

(1947, Egyetemi templom)

Bev.: Egyszer nézzük az aranybetűket. De nem az elbizakodás bűnbehullásával, hanem a nagy alázat, a hálálkodás csodálkozásával.

1. Sok jót tettünk.

Ne tagadjuk le. De keressük a hátteret...

- a) Egyéni...
- b) Embertestvéri...
- c) Isteni...

2. És minden jót vettünk.

- a) Tehetségben...
- b) Segítő kegyelemben...
- c) Megszentelő kegyelemben...

Bef.: Minden az Isten és minden az Istentől!!! Köszönet a múltért és könyörgés a jövőért!

*

További tételek a beszéd alap gondolatához:

1. beszéd: Az örök élet könyvének sötét lapjai
2. beszéd: Az élet könyvébe jegyzett segítők sora
3. beszéd: Az élet könyvébe jegyzett próbák lemerése
4. beszéd: Az élet könyvébe jegyzett csapások értéklése

* *

– Most kisebb csoportokba sorolt beszéd-tételek, címek következnek, amelyek fő gondolatot adván teljes szabadságot engednek a szóbeli kidolgozásnak. – Lássuk ezek sorát.

1. beszéd: A teremtő Isten ereje
2. beszéd: A megváltó Krisztus megváltó ereje
3. beszéd: A megszentelő Lélek megszentelő hatalma

*

1. beszéd: Mit teremtett bennem az Isten?
2. beszéd: Hogyan váltott meg engem Krisztus?
3. beszéd: Hogyan szeretett meg engem a Lélek?

*

1. beszéd: A gondviselő Atya
2. beszéd: A megbocsátó Jézus Szíve
3. beszéd: A megvilágosító Lélek tüze

*

1. beszéd: Egyéni életem útja... (elmúlt életre, évre vonatkoztatva)
2. beszéd: Családom útja... (elmúlt életre, évre vonatkoztatva)
3. beszéd: Nemzetem útja... (elmúlt életre, évre vonatkoztatva)
4. beszéd: Emberiség útja... (elmúlt életre, évre vonatkoztatva)

*

1. beszéd: Határkövek...
2. beszéd: Megpihenések...
3. beszéd: Örök bolygók...

*

1. beszéd: Földi ítélet – örök ítélet
2. beszéd: Az év utolsó napsugarának értékmutató fényvetése
3. beszéd: Az örök gyűjtő
4. beszéd: Földi kincsek, vagy örök értékek?
5. beszéd: Az egy év utáni temető képe
6. beszéd: Az üresen hagyott asztalfő
7. beszéd: Eggyel többen közülünk az Úrnál!...
8. beszéd: Mit mutat az elmúlt év az embernek?

1. Bizonytalan életet.

2. Bizonytalan jövőt.

9. beszéd: A háládatos szolga
10. beszéd: A sok kegyelmet vevő ember
11. beszéd: Az ígéret embere és az ígéret Istene
 1. Csak ígért?
 2. Mindig teljesített.
12. beszéd: A zsúfolt templom
13. beszéd: Az utolsót koppantott oltárgyertya
14. beszéd: Az örökmécs fényénél

*

1. beszéd: Amit az ember lát és bír (múlt) – Amit az Isten lát és bír (jövő)
2. beszéd: A beszélő számok
 1. Jók.
 2. Rosszak.
3. beszéd: Az élet kapujánál
 1. Isten terve...
 2. Isten terve szerint...
4. beszéd: Születések
 1. A szándékokban...
 2. Az erényekben...
5. beszéd: Temetések
 1. Sírok – a testi életben.
 2. De élő felelősséggel – a lelkiekben.
6. beszéd: A szilveszteri templom-nép
 1. A zengő.
 2. A térdenálló.
7. beszéd: Az Úr tekintete Szilveszter este
 1. Temetett múltat...
 2. Életromokon éleszt.
8. beszéd: Az Újévet várók
 1. Vágyakozva.
 2. Térden könyörögve.
9. beszéd: Istentől!
 1. Hívés.
 2. Reménykedés.
10. beszéd: Istennek!
 1. Hála.
 2. Engesztelés.
11. beszéd: In nomine Domini...
 1. Kikezdésben.
 2. Kegyelemvételben.
 3. Örök útban.
12. beszéd: „Pour feliciter”
 1. Emberek tervezve kívánnak...
 2. Isten végez.
13. beszéd: Az értékelő Bíró
 1. Földön.
 2. Örök életben.
14. beszéd: A segítő Atya
 1. Segítő kegyelem.
 2. Megszentelő kegyelem.
15. beszéd: Az Úr személyes áldásával
 1. Jelen – az oltáron.

- 2. Jelen – lelkünkben.
- 3. Jelen – a mennyekben.
- 16. beszéd: Az Úr kezének áldásával
 - 1. Segít...
 - 2. Vezet...
 - 3. Emel...
- 17. beszéd: A csodás vegyiszer
 - 1. Krisztus Vére.
 - 2. Megszentelés kegyelme.
- 18. beszéd: Örök útban?
 - 1. Országutunk célja – Isten.
 - 2. Országutunk torkolata – örök élet.
- 19. beszéd: Nincs vég
 - 1. Évvég?
 - 2. Életvég?
- 20. beszéd: Mert az élet örök
 - 1. Örök életből jön...
 - 2. Örök életbe tér az élet.

* * *